STEV. 11 — LETO VI.
Kranj dne 14. marca 1953

Ureja uredniški odbor. — Odg. ured. Slavko Beznik. — Uredništvo in uprava: Kranj, Savski breg št. 2; telefon 475; tekoči račun pri Nar. banki Kranj-okol. 624 - »T« - 127

Izhaja vsako soboto

Letna naročnina 400 din
Polletna » 200 din
Četrtletna » 100 din
Mesečna » 35 din

Posamezna številka 8 din

GORENJSKE

Iz vsebine

TRŽAŠKO PISMO
•
Zunanjepolitični komentar
•
Poljanska afera
•
SREČANJE TITO-STALIN
•
Reportaža — Zanimivosti
Nasveti — Kronika — Kotički — Podlistek
•
INTEKSOVA NAGRADNA KRIŽANKA

Razgovor s predsednikom LOMO Kranj

O INVESTICIJSKEM PROGRAMU MESTNE OBČINE

V petek dopoldne je naš sodelavec obiskal tovariša Vinka Hafnerja in ga zaprosil, naj da nekaj pojasnil k izvedbi investicijskega programa občine za leto 1953. Vprašanja, ki mu jih je zastavil, izražajo pomisleke nekaterih črnogledih Kranjčanov, ki so mnenja, da je načrt preobsežen in zato neizvedljiv. Svoje mnenje bazirajo na lanskoletnih »izkušnjah«, ko sredstva, s katerimi je razpolagal ljudski odbor, v resnici niso bila izrabljena. Pomisleke pa imajo tudi glede gradbenih načrtov, materiala in delovne sile.

Prvo vprašanje, ki ga je novinar zastavil predsedniku, glasi: ali so res upravičeni ti pomisliki in ali imate kake resnejše preglavice z ustvaritvijo načrta?

Odgovor: Dejal bi, da si ni potreba beliti glave, ker ni posebnih osnov tej črnogledosti. Resda lani niso bila izrabljena vsa sredstva, vendar je to povsem umevno, saj jih je odbor dobil šele v glavnem v decembru mesecu. To pomeni, da je bila posredi časovna stiska, letos pa imamo pred seboj vse leto.

Osebno sem trdno prepričan, da bomo načrt izvedli, ker smo glavni del sredstev že zagotovili, ostanek pa bomo pokrili s posojili. Delno računamo tudi na kredite za javna dela, ki jih bo dal na razpolago Izvršni svet, kakor je to dejal v nedavnem intervjuju z zastopniki tiska tov. Vukmanović-Tempo. Menim, da Kranj spada med ona mesta, ki so najbolj upravičena, da dobe te kredite za javna dela, zlasti kar zadeva stanovanja, in da bo le-te tudi verjetno dobil.

Sedaj pa zavisi od tega, ali bo spremenjeno Navodilo o obračunavanju in delitvi dohodkov, ki ga je izdal državni sekretar za gospodarstvo FLRJ. S tem navodilom izgubimo skoraj ves presežek akumulacije, ki nam pripada po zakonu in predstavlja v našem primeru levji delež vseh sredstev, s katerimi smo računali pri izdelavi načrta. V nasprotnem slučaju bomo komaj pokrili proračunski primanjkljaj, ki znaša 17 milijonov. Upam, da bo to v kratkem času ugodno rešeno.

Vprašanje: Kako je z gradbenimi načrti? Ali jih že imate in katere?

Odgovor: Trenutno imamo v rokah načrte za večino stanovanjskih zgradb in nekatere druge objekte, ostali pa so v delu ali pa bodo začeti v najkrajšem času. Zaradi načrtov menim, ne bo izvedba prav nič trpela; kajti stanovanjska graditev, za katero že imamo načrte, predstavlja po vrednosti polovico celotnega investicijskega programa, obenem pa je to tudi najvažnejša naloga.

Vprašanje: Kako je z gradbenim materialom in delovno silo?

Odgovor: Računamo s tem, da lahko naletimo na težave predvsem pri cementu in betonskem železu. Toda potrudili se bomo, da pravočasno najdemo vse razpoložljive vire in si material zagotovimo. Pri delovni sili pa računamo le s pomanjkanjem kvalificiranih delavcev in sicer zidarjev.

Ob tej priložnosti moram povedati, da računamo na znatno pomoč prebivalstva, zlasti mladine. Mnogo laže in z manjšimi stroški bomo izvedli program, če bo prebivalstvo pripravljeno sodelovati s prostovoljnim delom. V programu je cela vrsta nekvalificiranih del, kot na primer odkopi kanalov za vodovod, izravnava terena za športni štadion in druga dela. Mladina I. gimnazije se je že dogovorila glede sodelovanja pri raznih odkopnih delih, za kar bo plačana in bo iz teh sredstev lahko priredila več daljših ekskurzij. Upam, da bodo njenemu primeru sledili tudi drugi.

Torej to je eden konkretnih primerov, kako mislimo reševati problem delovne sile!

Vprašanje: Kako so v programu upoštevane želje volivcev, ki so jih izrazili na zborih?

Odgovor: Volivci so dali dosti koristnih predlogov, ki smo jih v pretežni meri upoštevali. Vendar smo morali upoštevati realno mero, ki nam je bila postavljena z višino denarnih sredstev, materialom in delovno silo. Ugotoviti pa moram, da je na marsikaterem zboru prišlo tudi do nasprotovanj. Skoraj vsak teren je precenjeval lastne potrebe in nasprotoval predlogom drugih terenov. Tako je bilo na primer v razpravi o mostu čez Majdičev otok do Tiskanine, o asfaltiranju cest na Primskovem, o škropilnem avtomobilu itd. Odbor je moral na svoji seji najti pravično rešitev in dati prednost res najnujnejšim objektom.

Program, ki je sedaj dokončno izdelan, ima dve osnovni značilnosti. Prva značilnost je v tem, da daje prednost graditvi stanovanj, kar je želja vseh volivcev. Predvidena je graditev kakih 80 stanovanj in večjega števila samskih sob, v vrednosti 222 milijonov. Dve tretjini del bo končanih že letos. S tem bo vsaj nekaj storjeno za omilitev stanovanjske stiske v našem mestu. Druga značilnost programa pa so investicije, namenjene zgraditvi nekaterih najvažnejših komunalnih objektov, se pravi dvigu življenjskega standarda in olepšavi mesta. To so predvsem vodovod v Stražišču, zdravstveni dom, cesta Savski most — Tiskanina, ureditev pločnikov in tlaka v centru, park na Majdičevem otoku in most, nova centralna pekarna, klavnica, škropilni avto itd. Tudi kulturnih in športnih ustanov nismo pozabili. Predvidena je adaptacija Sindikalnega doma, graditev šole v Stražišču, pričetek graditve nove tekstilne šole, ureditev Prešernovega muzeja ter novega stadiona, kopališča in telovadnice.

Potrudili smo se, kolikor je bilo v naši moči, da zadovoljimo čim več želja in potreb prebivalstva, sedaj pa pričakujemo resno pomoč vseh.

Pogled na Kranj s Kalvarije

ŽELEZNIKI LETA 1960

Nekaj misli ob 8-letnem načrtu

Pred seboj imam 8-letni načrt občine Železniki. Pred nekaj dnevi so mi ga izročili ponosnega obraza, češ tudi mi planiramo. »Napišite nekaj o našem delu in načrtih«, so mi dejali tedaj. »Pri nas se marsikaj naredi, toda v časopisih ni niti besedice«, so očitajoče pristavili. Ko sedaj opazujem načrt v obliki tabele, se moram nehote spomniti teh tovarišev in njih besed. Res je, očitek je povsem umesten, si mislim. Novinarji premalo obveščamo javnost o različnih »Železnikih», kjer se brez hrupa in hvale marljivo dela s tistim svetlim zanosom in sproščeno silo svobodnih ljudi, ki se zavedajo, da njih bodočnost leži na lastnih plečih. Kako naj z besedami izrazim ljubezen, ki so jo vkli v načrt tovariši, ki so ga izdelovali in si ob njem slikali podobo Železnikov v letu 1960, ko bodo te številke spremenjene v stvarnost? Kako naj oživim številke v očeh bralca in mu tako na konkretnem primeru orišem delovni zagon tisočerih občin — porajajočih se komun? Naloga ni lahka — tega se zavedam. Poizkusimo!

—

V letu 1953 pol milijona za regulacijski načrt, od tega pol milijona lastnih sredstev; milijone za učiteljsko stanovanjsko poslopje, lastnih sredstev 1.5 milijona; šola v Dražgošah..., zadružni dom, internat itd., itd. Suhoparne številke, ki pa bodo povsem izpremenile zunanji izgled kraja. Skupaj 70 milijonov dinarjev, kjer pa niso vračunana sredstva, ki jih bo porabil sam okraj. Le-ta bo za letos dal samo za cesto Jamnik—Dražgoše 10 milijonov. Resda številke niso velike, saj smo se ob branju družbenih načrtov navadili na milijardo, vendar milijon na vsak povzroči večje spremembe, kakor milijarda v mestu.. Zaradi vseh tistih, ki jim ta primerjava še ni dovolj zgovorna, bi dodali: kdaj so Železniki doslej razpolagali s tolikšnimi sredstvi? In to je šele začetek!

Ko bolj pazljivo pregleduješ, kaj vse je zajeto v tem načrtu, prideš do zakjučka, da nameravajo Železničani z vso resnostjo zvabljati k sebi turiste. Prirodnim lepotam kraja so doslej manjkali ustrezni objekti, ki so pogoj za razmah turizma. To velja v Selški dolini cestam, ki so vse prej kot vabljive za avtomobile, avtobusnim zvezam, ki Železnike bolj ločijo kot povezujejo z ostalimi kraji, ter prenočiščem. Sicer pa ni, da bi Železničanom očitali, saj tudi njih pestijo težave, ki so zvezane s premagovanjem zaostalosti in vojnih rezdejanj v naši domovini. Hrabreče je dejstvo, da so odločili, v prihodnjih osmih letih vse omenjeno vsaj omiliti, če že ne povsem odpraviti.

Začnimo pri cestah. Vse občinske ceste so potrebne temeljite ureditve in razširitve, da bodo sposobne za avtomobilski promet. Prenekatera škarpa in most kličeta delavno roko, da ju reši propadanja. Tudi s cestnimi ograjami ni bolje. Vendar smo tu le pri popravljanju starega, kar pa še zdaleč ni težišče občinskega načrta. Pomembnejše je, da se bodo lotili graditve novih cest, ki bodo povezale Železnike s sosednimi centri. 60. leta in še prej bodo turisti imeli na izbiro nove ceste čez Dražgoše do Krope, od Prtovča na Rostovko in Bohinj ter preko Danj do Sorice. Če bo SAP imel razumevanje za načrte Železničanov bo v kratkem uvedena tudi nova avtobusna proga do Podbrda, kasneje pa morda tudi na vseh novih cestah.

Danes v Železnikih še naletiš na ruševine iz vojnih časov, ki prav gotovo niso mikavne za turista, ki si želi oddiha in miru. Vas ima boren zunanji izgled, kar je posledica nenačrtne graditve v preteklosti. O kakem hotelu ni niti govora. Vse daje vtis, da prebivalci niso željni gostov; če pa že kdo nepovabljen priroma, bo kaj hitro odšel, ker ne bo našel niti najnujnejšega udobja.

»Temu bomo napravili konec!« — govore v svojem jeziku številke 8-letnega načrta. Regulacijski načrt! Le-ta bo izhodišče vse dejavnosti, ki se bo začela že pri osnovah: kanalizacija in vodovod. Čudno se sliši, toda Železniki nimajo

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROSLAVILI SMO DAN BORBENIH ŽENA

NA JESENICAH...

Povsod na Jesenicah so bile za letošnji praznik žena živahne priprave. Na predvečer praznika je zaigralo Mestno gledališče v počastitev mednarodnega praznika žena Ogrinčevo »Hasan aginico«. Na predstavo so bile povabljene partizanske matere, katerim je o pomenu dneva, posvečenega ženam, govoril ing. Danilo Gostiša. Razen tega je bila že v petek lepa akademija, na kateri je nastopil gimnazijski pevski zbor, in kjer je govoril o prazniku žena sekretar tovarniškega komiteja ZKS tovariš Janko Burnik. Primerne proslave so bile skoraj po vseh terenih, kjer so žene naravnost tekmovale za čimdostojnejšo proslavitev svojega praznika. Kakor na Jesenicah, so počastile žene 8. marec tudi na Hrušici, na Javorniku, na Blejski Dobravi in ostalih okoliških krajih.

V KAMNIKU...

Prav lepa prireditev je bila pripravljena v dvorani podjetja »Kamnik«. Slavnostnemu nagovoru tovarišice Brejčeve so sledile recitacijske in glasbene točke. Sodelovala sta zbor pevskega društva »Planika«, gimnazijska folklorna skupina, sopranistka Miheličeva, basist Ivo Kordaš in pianist Hubert Bergant. Proslava je bila tako kvalitetna, da že dolgo v Kamniku ni bilo tako uspešne prireditve.

V ŽIROVNICI...

so žene združile začetek kuharskega tečaja s proslavo mednarodnega praznika naprednih žena. V domu »Partizana« so po lepem sporedu pogostile vdove in matere padlih borcev in drugih žrtev narodnoosvobodilne vojne.

Podobno so storili

V TRŽIČU...

Pred pogostitvijo partizanskih mater in žena je bila v Cankarjevem domu svečana akademija. O 8. marcu je govorila predsednica Mestnega odbora AFŽ tovarišica Francka Sovova, nato pa so se zvrstile scene iz domače in tuje dramatike, ki so prikazale ženo kot žrtev in mater borca za domovino. Sledila sta prikupna mladinska prizorčka, ki pa ne sodita na akademijo te vrste. Morda bi bilo bolje, če bi v Tržiču napravili tako kot

V KRANJU...

kjer so se pionirji spomnili svojih mamic in se zahvalili svojim največjim prijateljem posebej s krstno predstavo prisrčne otroške igre »Alenka išče srečo«, ki jo je spisala Martina Bidovčeva. Posebno je ugajala pionirka Petra Hudovernikova v naslovni vlogi.

8. marca zvečer je predsednik Ljudskega odbora mestne občine tov. Vinko Hafner sprejel in pogostil kranjske žene v prostorih nove osnovne šole. Sodelovali so vidnejši kranjski glasbeniki in pevci.

Proslave so bile po vseh terenih mesta Kranja in po delovnih kolektivih.

V STRAŽIŠČU...

je počastila »Svoboda« dan žena s svečano prireditvijo.

Po govoru tov. Ježeve so izvedli pester spored naši ženi najljubši cicibani in pionirji, ki so nastopili v različnih prizorih, deklamacijah, zbornih recitacijah in narodnih plesih. Daro Žvab je odpel dve pesmici, moški pevski zbor »Svobode« je s svojim prvim javnim nastopom pokazal veliko dobre volje in discipline ter vse pogoje za nadaljnji razvoj.

Vse priznanje za lepo uspeli večer gre predvsem tovarišicama Vozlovi in Česnovi ter tovarišu Ošabniku, ki je zbor v tako kratkem času pripravil za prvi javni nastop.

V MEDVODAH...

je referatu predsednice Mestnega odbora AFŽ tovarišice Anice Jelenove sledil primeren kulturni spored, h kateremu je zlasti prispevala šolska mladina. Govornica je posebno poudarila potrebo, da se žene usposabljajo za plodnejše sodelovanje v javnem družbenem življenju. »Le tako«, je dejala, »bomo lahko zavzele tisto mesto, ki nam pripada kot enakopravnim članicam naše socialistične družbe.«

V DOMŽALAH...

Članice AFŽ v Domžalah so za praznik žena povabile 45 mater in vdov padlih borcev, da jih počastijo in pogostijo. Za slovesnost je bila soba v Domu kulture lepo okrašena. Cvetlice na pogrnjenih mizah so dale prijetno vzdušje intimni svečanosti, na kateri so prisostvovali tudi najstarejši borec NOB tovariš Armeni, sekretar občinskega odbora Socialistične zveze tov. Mikuluž in predsednik Sveta za prosveto tov. Mazgon.

NA HRUŠICI

Že na večer pred praznikom je »Svoboda« na Hrušici uprizorila dramo Miška Kranjca »Pot do zločina«. Na praznik je bila svečana akademija z razvitjem prapora AFŽ. Na akademiji je sodelovala »Svoboda« z orkestrom, pevskim zborom in recitacijami in »Partizan« s telovadnimi točkami. Akademijo so pozdravili tudi pionirji. Zahvalili so se svojim mamicam za skrb in vzgojo ter jim izročili skromna darila.

PRI VODICAH...

Na svojevrsten način so proslavile žene in mladina Bukovice in Šenkovega turna letošnji praznik žena. Že pred tremi meseci so članice AFŽ organizirale šivalni tečaj, katerega se je vseskozi udeleževalo okoli 25 mladink in žena. Sedaj so skupno z LMS pripravile razstavo šiviljskih del s kulturno prireditvijo. Skoraj 400 obiskovalcev je občudovalo lepe izdelke uspelega tečaja, za katerega gre posebna zasluga njegovi voditeljici tovarišici Marji Sršenovi. Tudi kulturna prireditev je doživela lep uspeh, saj je sporedu v nabiti dvorani z velikim zanimanjem sledilo približno 450 gledalcev.

NA BOHINJSKI BELI...

V preteklem tednu je bilo na Bohinjski Beli več kulturnih prireditev. Po uspelem gostovanju igralske družine iz Bohinjske Bistrice so imeli za 8. marec pionirji slavnostno proslavo v čast mater, zvečer pa je organizacija AFŽ izvedla samostojen program, ki je dobro uspel. Žene oficirjev JLA tamkajšnje garnizije so prikazale nekaj srbskih in makedonskih ljudskih plesov. Po kratkem prizoru so sledile dalmatinske ljudske pesmi, ki so publiki zelo ugajale. Tudi domača dekleta in žene so zapele nekaj slovenskih narodnih pesmi.

Zunanjepolitični komentar

Po Stalinovi smrti

Ni še dolgo, odkar je umrl predsednik sovjetske vlade, absolutni gospodar vsega kominformovskega sveta, »oče narodov«, — bog. Ne vemo točno, kdaj je umrl (nemara prav res v času, ki ga omenja sovjetsko uradno sporočilo), glede časa vemo le to, da je bil pokopan v ponedeljek točno opoldne in da so ga kakor v posmeh osvobodilnim stremljenjem človeštva in spominu velike revolucije položili ob mumificirano truplo velikana, čigar duha je izmaličil in mumificiral prav on.

Umrla je oseba, ki si je skozi več kot trideset let teroriziranja v ugodnem podnebju izroditve Sovjetske zveze v najhujšo totalitarno državo prilastila tako neomejeno oblast in tako vzvišen položaj, da je na koritu? Tako je že dobra desetina tekmecev izpadla iz konkurence. Ostalo je nekaj birokratov, ki razpolagajo z ogromno močjo državnega aparata, NKVD in armade. Dolgo in nevarno bo njihovo trenje. Nekaj dni po nastopu novega šefa nihče še ne more zatrdno reči, da bo vprav Malenkov (»malenki« je v ruščini »majhen«) čez nekaj let dobil uradni naslov »véliki«.

Zahodni tisk se je v prvih dneh po Stalinovi smrti na široko razpisal o tem, kakšne bodo posledice te spremembe v Sovjetski notranji in zunanji politiki. Vsi so si edini v tem, da mora Zahod budno zasledovati razvoj dogodkov v Sovjetski zvezi in da ne sme zmanjšati svojih naporov za povečanje svoje obrambne sposobnosti. Medtem

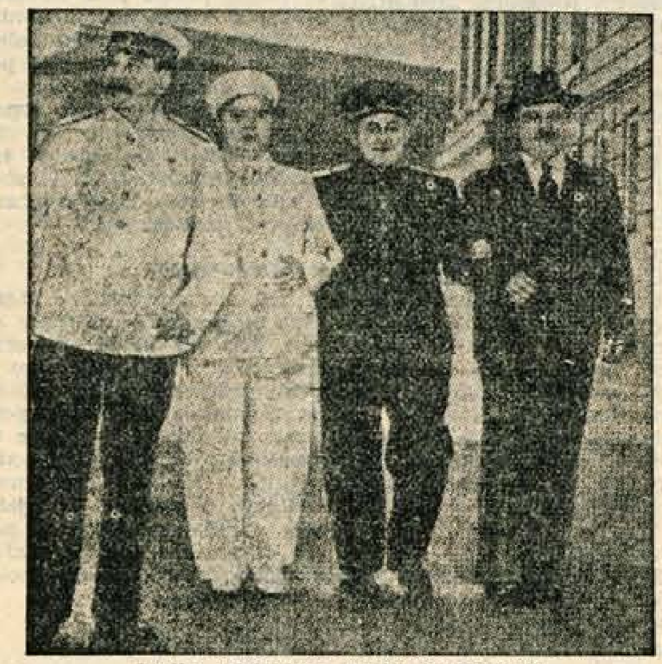

Stalin, Malenkov, Berija in Molotov

njem ne more nadomestiti noben »enakovreden« birokrat s Stalinovega osebnega spremstva. Stalinov sijaj je moral biti tako božanski, da nihče drug v sovjetski kasti nima toliko ugleda, da bi sam zasedel najvišji stolček. Zato Stalinov izvoljenec, njegov bivši osebni sekretar Malenkov previdno deli oblast z Berijo, Molotovom in nekaterimi drugimi. Krepko so se urezali tisti komentatorji na Zahodu, ki so pričakovali, da bodo ruski oblastniki takoj po smrti prvega diktatorja v brezobzirnem medsebojnem klanju privedli Sovjetsko zvezo do poloma. Prav dobro vedo, da pomeni Stalinova smrt udarec za totalitarni državno-kapitalistični sistem. Za vsako ceno ga morajo obvarovati, zato »v teh težkih časih« terjajo »enotnost in budnost«.

Seveda se bo nadaljevalo komolčarstvo in borba za oblast. Ali ni zadnji ukrep, ki je znatno zmanjšal število ministrov in članov partijskega prezidija, tudi znak takega prerivanja ob

ko so nekateri napovedovali, da se bo novo vodstvo moralo za dolga leta posvetiti urejevanju notranjih vprašanj in utrjevanju lastnega političnega položaja ter tako ne bo moglo uporabiti svojih sil za napadalnost v zunanji politiki, so pa spet drugi mnenja, da se bodo novi oblastniki prav zaradi poostrene krize sedanjega sovjetskega sistema morali podajati v vratolomne zunanjepolitične pustolovščine.

Najmanj se motijo tisti, ki menijo, da bodo posledice Stalinove smrti še najhitreje opazne v svetu sovjetskih satelitov in trabantov — v državah samozvane »ljudske demokracije«. V teh deželah se diktatura Moskve ne more več zaodevati in sklicevati na avtoriteto osebnosti »velikega učitelja«. Tu bo sedaj slednjemu jasno, da je edini argument za podrejanje satelitskih dežel — argument neposrednega prisiljevanja. Albanski primer je dovolj prepričljivo potrdilo tega dejstva.

Kdo je vmešal prste?

Značaji poljanskih obsojencev

Smolnsky je v Slovenskem poročevalcu obširno pisal o moralnem liku Mrakove, Jelovčana,* Krajnika in Golenčeve, ki so se »odlikovali« v protiljudskem delu, zlasti ko je šlo za vrnitev prosvetnega doma ljudstvu. Vendar podoba, ki jo je on očrtal, ni popolna iz preprostega razloga — svojo pravo barvo so le-ti pokazali šele pred sodiščem, ko je bilo treba zbrati »pogum« in sprejeti ljudsko sodbo. Sicer pa, odkrito povedano, nihče ni pričakoval drugačnega obnašanja. V zadnjih letih nam res ni manjkalo primerov, ki bi nas prepričali v podlost, pokvarjenost in neznačajnost vseh sovražnikov ljudstva. Le redek je bil med njimi zaslepljeni poštenjak, ki bi zaradi zgrešenih naziranj zaplaval v izdajalske vode in tam ne spoznal svoje zmote. Še redkejši pa tisti, ki bi potem našel v sebi moči za obračun s svojo temno preteklostjo in zmoto. Logika izdajstva je pač takšna, da svojo »žrtev« ne izpusti iz kremljev, dokler je ne požene v prepad.

Nekaj podobnega je tudi s poljanskimi »junaki«. Le en pomislek imam, ko razmišljam o njih zadržanju pred sodiščem. Težko bi se sprijaznil z mislijo, da so tudi oni žrtve okoliščin in verskega fanatizma, vsaj kolikor gre za Mrakovo in Jelovčana, vse več je dejstev, ki govore, da jim je versko prepričanje prikladen izgovor, s katerim hočejo v očeh naivnežev opravičiti svoja sovražna dejanja. Vsi sovražniki naše družbene ureditve skušajo svojo sovražno dejavnost prikazovati v luči borbe za vero, svoje kaznovanje pa istovetijo s preganjanjem vere.

Le naključje je hotelo, da so se ti »junaki« dokončno razkrinkali prav, ko je šlo za vrnitev prosvetnega doma; ni pa naključje, da so ravno ob tej priliki poostrili svojo sovražno propagando. Za njih je bila to »ugodna priložnost«, da oklevetajo oblast. Kaj njim mar, da so volivci sami — brez posredovanja in nagovarjanja! — zahtevali vrnitev doma. Tudi ni mar, da Poljane težko občutijo pomanjkanje prostorov za prosvetno dejavnost, cerkva pa je v neposredni okolici več ko dovolj. Ko so belogardisti in Nemci spremenili cerkev v bunkar, je bilo to menda v korist cerkve, sicer ne vem, zakaj takrat niso dvignili svoj glas; danes pa je zahteva volivcev, da se jim vrne lastni dom, dokaz preganjanja vere.

Ker niso razpolagali z argumenti, ki bi bili dovolj zgovorni, da cerkev potrebuje poslopje bolj kot prosveta, so ustanovili »bojni štab« z voditeljico katoliške akcije Mrakovo na čelu, ki je po ne vem čigavih navodilih začela propagando z »bolj učinkovitimi ardumenti«: to je dokaz preganjanja vere, ta oblast bo propadla, otroci so podivjani, gospodarstvo je na psu, prišli bodo Amerikanci itd. Tako so hoteli zastrašiti vaščane z morebitno spremembo oblasti, zaradi česar je menda bolje, da se premislijo... Na koncu so organizirali abstinenco na volitvah.

Tudi v preiskovalnem zaporu so nesramno ponavljali vse te klevete o preganjanju vere, zraven pa odločno zanikali vsako sovražno propagandno dejavnost. (Skrajna neumnost ali skrajna sfanatiziranost?) Dolgo so vztrajali pri tem, da so zaprti le zato, ker so se potegovali za dom. Tudi priče sprva niso pomagale, ko pa se pod težo dejstev niso mogli več izmakniti priznanju, so našli naiven izgovor, da s tem niso hoteli izpodkopavati ljudske oblasti.

Pred sodiščem pa so bili že manj naivni (navodila?!). Na prvi razpravi Jelovčan in Krajnik, na drugi pa tudi Mrakova (z majhno zamudo!), zanikajo vse, kar jih obremenjuje. Sodnikom pojasnijo spremembo svojega zagovora s trditvijo, da so jih preiskovalci prisilili na take izjave. Vendar tudi pred sodiščem ne pozabijo klevetati oblast, da preganja vero itd. Čeprav jih je nekdo dobro pripravil, jim je pozabil povedati, da vsaj pred sodiščem ne klevetajo. V svoji pregorečni in kratkovidni vnemi so hoteli še sodišče spremeniti v tribuno sovražne propagande.

Še nekaj zanimivih detajlov je vredno omeniti. Pred sodiščem se je znašla (kdo ve, po čigavi vzpodbudi?!) nepovabljena kot priča Ivana Tavčar, cerkovnica iz Poljan. Prišla je pričat proti svojemu sinu-poštarju, ki je na zapečku prisostvoval vsem sestankom »štaba«, in je bil pred sodiščem ena glavnih prič. Dejala je sodišču, naj njenemu sinu ne verjame, ker je duševno neuravnovešen. Toda kaj ko sodišče ne more proglasiti nekoga za zmešanega na željo neke starke, pa čeprav matere. To je bilo mogoče le v stari Jugoslaviji, ko so župniki imeli glavno besedo. Smola!

Kot priča je bil tu tudi Martin Demšar. Le-ta je že pred časom obljubil Mrakovi, da bo popravil svojo krivdo, ki jo je zagrešil s sodelovanjem v NOB. Menda ji je hotel storiti sedaj prvo večjo uslugo in je zanikal vse, česar je prej dolžil obtožence.

Nato je sodišče zaslišalo preiskovalca. Le-ta je zaprosil obtožence, naj povedo, kakšen pritisk je vršil nanje. In kaj, mislite, so odgovorili? Vsi v en glas so izjavili, da je z njimi lepo postopal in da ni mogel biti boljši. Zmeda je bila popolna! Sodišče ni več vedelo, pri čem da je. Ponovno jih je spraševalo, pod kakšnim pritiskom so bili, toda predaleč so že zabredli v laž, da bi lahko še nadzirali svoje misli in padali so v protislovja.

Sodišče je izreklo kazen: Mrakovi eno leto strogega zapora, Jelovčanu 6 mesecev strogega, Krajniku 6 mesecev strogega in Dolenčevi 4 mesece zapora.

Ko sem govoril s preiskovalcem, mi je dejal, da bi se imel on več pritožiti čeznje. Posebno Jelovčan da ga je dobesedno mučil. »Deset in desetkrat sem moral ponovno sestavljati zapisnik, ker ni ničesr hotel podpisati, čeprav sva zapisnik pisala v soglasju« — mi je dejal. »Lagali so vsevprek, zmerjali priče, nesramno klevetali oblast in se med seboj obtoževali. Mrakova je šla celo tako daleč, da mi je dejala, da so partizani tudi sodelovali z okupatorjem, ker so imeli italijansko orožje in nekaj Italijanov v svojih vrstah. Res čudim se, da sem obdržal hladno kri« — je zaključil.

Za zaključek bi rad omenil, da to ni več edinstven primer obtoževanja preiskovalcev. To je že kar praksa sovražnika, ki želi diskreditirati naše varnostne organe, sodne procese pa spremeniti v sredstvo blatenja ljudske oblasti. Prav bi bilo, da se odgovorni pozanimajo, kdo je siva eminenca, ki vse to organizira in pripravlja take »obrambe«.

bb

ŽELEZNIKI LETA 1960

(Nadaljevanje s 1. strani)

dovolj pitne vode. Takoj nato pride na vrsto javna razsvetljava, ki bo zajela tudi Češnjico in Rudno. — Mislim, da ni niti treba omenjati, da bodo elektrificirali tudi preostale vasi, ki še nimajo luči (Podlonk, Martinj vrh). Izdatki so predvideni že v rubriki, ki nosi letnico 1953. — Vzporedno s tem bodo olepševali tudi zunanje obličje vasi: obnovili vsa pročelja hiš, uredili vrtove, ograje itd. Na trgu bo zrasel moderen hotel, ki bo imel ves komfort, v kar prepričuje števila 10 milijonov. Pred tujci se bodo postavili tudi z modernim kopališčem in novo izletniško točko na Prtovču, kjer bo tedaj stal ličen planinski dom. Slednjega bodo adaptirali iz poslopja bivše ekonomije.

Skratka, načrt je temeljit in bo prerodil Železnike.

Predaleč bi me odvedlo, ko bi tako v podrobnosti opisoval načrt za vsako področje posebej. Kratek zaključek, ki naj bi v skopih obrisih podal sliko kmetijske dejavnosti, bi se moral glasiti takole: čim bolj omejiti kmetijsko dejavnost na gozdarstvo, živinorejo in sadjarstvo, ki imajo v teh krajih najboljše pogoje.

Sami avtorji ob koncu ugotavljajo, da so imeli namen zajeti le »najvažnejše naloge in nakazati smer, v kateri naj se razvija gospodarska politika občine in njen kulturni napredek.« Naloga resda ni bila lahka, vendar ne bi bili smeli prezreti zadružno dejavnost in njen razvoj. In to je osnovna hiba, sicer dobrega načrta, ki jo bo treba popraviti.

b

PROBLEMI NAŠIH ORGANIZACIJ

Članarina SZ

v kranjskem okraju

Praksa je pokazala, da redno plačevanje članarine ni odvisno zgolj od frontovcev, temveč predvsem od odbora Socialistične zveze, od njegove splošne aktivnosti, v znatni meri pa seveda tudi od blagajnika. Malomaren odnost do pobiranja članarine, naziranje, da je članarina le vir finančnih dohodkov in ne tudi vzgojno sredstvo, in kampanjsko pobiranje članarine, — vse to pogosto naleti pri članih na negodovanje in slab odziv, tako da nekateri odbori Socialistične zveze iz zbranega ne morejo kriti niti svojih izdatkov, niti svojih obveznosti do okrajnega odbora. Tam tudi okrajni odbor ne more izpolnjevati svoje obveznosti do Izvršnega odbora OF Slovenije. Kjer je odbor Socialistične zveze delaven, kjer je plačevanje članarine in prostovoljnih prispevkov (od marca 1952 je obvezna mesečna članarina 3.— din za vsakega člana; razen nje pa večina članov plačuje tudi prostovoljne prispevke) sestavni del dejavnosti Socialistične zveze, tam ima njen odbor tudi vso moralno pravico, najstrože postopati proti tistim posameznikom, ki kljub opozorilom ne plačujejo članarine.

So tudi primeri, da je članarina že v redu pobrana, posamezni blagajniki vaških ali občinskih odborov pa jo zadržujejo. Naj navedem nekaj primerov iz kranjskega okraja. Ti bodo morda tudi pojasnili, zakaj bi bil krajski okraj med najslabšimi v Sloveniji, če bi ga ocenjevali le po tem, kako izpolnjuje svoje finančne obveznosti do IOOF.

Pri blagajniku vaškega odbora v Bitnjah leži že več mesecev pobrana članarina še iz leta 1952. Večji del občinskih odborov je treba v tem pogledu pohvaliti, n. pr. Tržič, Škofjo Loko, Žiri, Goriče, Predoslje, Cerklje, Jezersko, Selca, Šenčur itd. Vaški odbor Sorica je zbral in odvedel okrajnemu odboru določeni del članarine že do junija 1953. So pa tudi občinski odbori, ki zaslužijo v tem pogledu grajo. Občinski odbor Preddvor dolguje za leto 1952 okrajnemu odboru 12.372 dinarjev, Žabnica 7.149 din, Mavčiče 4.900 din, Besnica 2.118 din, Poljane 2.115 din. Najslabši je v tem pogledu mestni odbor Socialistične zveze v Kranju, ki je najbolj nereden v odvajanju določenega odstotka članarine okrajnemu odboru. Značilno je, da je bil Kranj eden od najboljših v Sloveniji takrat, ko je nakazoval določeni del članarine še neposredno Izvršnemu odboru OF Slovenije. Ker članstvo v Kranju plačuje članarino precej redno, menim, da je iskati krivdo pri mestnem odboru.

Rajko Mali

Tržaško pismo

CVETLIČARNE, POLNE PARMSKIH VIJOLIC

Najsevernejše mesto ob Jadranu, kjer se srečujeta mediteranska in severna kultura, križišče poti z vzhoda na zahod, s severa na jug. Mesto, ležeče ob morskem bregu, kakor lepa angorska mačka, mehka, topla in skrivnostna.

Ko z večernega vlaka zagledaš ožarjeno mesto, dobiš vtis lepote, bogastva, srečnega, da, brezskrbnega življenja. Toda komaj sem stopil na tržaška tla, sem videl slabo oblečeno žensko, ki je pred postajo pobirala »čike«, ostanke odvrženih cigaret. Dama jih bo skrbno razdrla, napolnila z njimi papirčke in jih kot nove ceneje prodajala na črni borzi.

Hodim mimo krasno razsvetljenih izložb, v katerih je neonska razsvetljava tako močna, da meče tvojo senco daleč na ulico. Izložbe in prodajalne so tako razsvetljene, da ni nikjer najmanjše sence. Vse zapeljivo in čarobno.

Poleg veleprodajaln, ki imajo po več izložb s šipami, ki zavzemajo celo steno, se stiskajo druge, manjše, druga ob drugi, prenapolnjene vsega, da dobiš vtis, da hočejo druga drugo izriniti in zadušiti. Konkurenca! Povsod velikanska reklama, povsod napisi »Na obroke! Kupite na obroke!« Veletrgovine, male trgovine, vse od grosistov kupuje na obroke, prodaja na obroke. Trst živi na obroke. Razstavljeno blago, zlasti tekstilno, menjujejo aranžerji skoro vsak drugi dan. Vedno novo, vedno lepše, samo, da bi boginja Moda zapeljala čimveč kupcev. So trgovine, v katerih prodajajo samo žensko nylonsko perilo. Te imajo skrivnostno vijoličasto-rožnato razsvetljavo, da je vse še zapeljivejše, nežno kot rožni listi.

V zraku že lebdi slutnja pomladi. Zato so v vseh prodajalnah veliki napisi: »Razprodaja, razprodaja.« Da, celo pod ceno prodajajo trgovci zimsko blago, plašče, obleke, jopice, samo da pridejo do denarja za nakup novega pomladnega in poletnega blaga. Vse v strahu, da bi jih konkurenca ne prehitela.

Značilnost tržaških ulic in trgov so nešteti bari. Niso to lokali, kakršne pojmujemo pri nas kot močna zabavišča in plesišča, pač pa kavarne miniaturne velikosti. Najemnina lokalov je v Trstu tako visoka, da se kavarne ne bi mogle vzdrževati. Ostalo jih je še nekaj predvojnih, a najlepše med njimi so zasedli Amerikanci, kamor navadni smrtniki nimajo vstopa. Zato so se pa pomnožili bari, kot gobe po dežju. Tu ti postrežejo z likerji, slaščicami, a predvsem z najodličnejšo kavo. Vonj po kavi se širi daleč na ulico in mami človeka, ki si je privošči. Skodelica samo 30 lir, dobra pa tako, da si je želiš še in še. Slaščičarn je mnogo. Prepolne so najboljših dobrot. Tu je zmagala severna plat Tržačanov, kajti v Italiji, razen v Benetkah, ne znajo pripravljati slaščic.

Prekrasne so cvetličarne, polne parmskih vijolic, mimoz in nageljnov iz San Rema. Morda vas bo zanimalo, kakšno je pohištvo, ki ga razstavljajo velike firme. Zdi se, da se je slog stroge stvarnosti preživel. Trst se vrača v romantiko mehkih linij, okraskov, reliefov, udobnih kanapejev, mehkih stolčkov in prijetnih ležišč. Izgleda, da hoče ustvariti človek vsaj v svojem domu iluzijo prijetne komodnosti in mehke, malce osladne sanjavosti.

V letih po vojni se je Trst silno razvil. Iz tal so zrasle čudovite palače, za katere se ni varčevalo z denarjem. Večino so zasedle družine ameriških in angleških oficirjev ter družine njihovega uradništva. Politični gospodarji Trsta so Angloamerikanci, toda le Američani, ki imajo neizčrpna denarna sredstva, so tam gospodarji. Od njih Trst živi.

Zato nikar ne mislite, da si Trst tako želi Italije, kakor vpije njegov župan Bartoli. Vsi gospodarstveniki vedo, da bi to bil polom vseh tržaških podjetij in konec tržaškega blagostanja. In vendar ima Bartoli za seboj mnogo neofašistov, ki sanjajo o veliki materi Italiji. Kdo so to? Cela legija mestnih uradnikov in uradničkov, potem vsa tržaška študentarija, ki se je rodila in živela v času italijanske zasedbe. Šole so bile vse fašistične, v katerih je bil Mussolini alfa in omega vsega pouka. »Slava« velike matere Italije jim je stopila v glavo. Vprašali pa boste, kakšno korist bi imela Italija od Trsta, če bi ga dobila? Nobene koristi, saj ji ni do tega, da bi dvigala tržaško industrijo, promet, trgovino, zlasti pa ladjedelništvo. Ne! Njen cilj je, da bi vse to zatrla in uničila konkurenta.

Seveda Bartoli teh jasno razumljivih razlogov ne more navesti. Zato hinavsko zavija oči tja proti zapadu, kjer uboga »mati« komaj čaka, da bi v svojem objemu zadušila »ljubljenega« otroka. Zato se tako boji »barbarskih Balkancev«. Pa ne samo zato. Ali si sploh lahko zamislimo »osvobajanje« zasužnjenih provinc dvatisočletne apeninske kulture« v Dalmaciji — brez tržaške odskočne deske?

Pogled na tržaško luko

(Dalje prihodnjič)

Avtomobilska cesta Mojstrana - Vrata - Trenta?

Na Gorenjskem, zlasti pa na Jesenicah in v gornji savski dolini je vzbudil ogromno zanimanje članek, objavljen v Slovenskem poročevalcu, »Gornjo soško dolino povežimo z industrijsko in turistično Gorenjsko«. Pisec navedenega članka namreč navaja, da bi se dalo iz Trente, od koder vozi danes kolovoz v dolino Zadnjice prav do vznožja Triglava, zgraditi lepo avtomobilsko cesto vse do Aljaževega doma v Vratih.

Predlagana varianta avtomobilske ceste bi se pričela pri planinski postojanki Zlatorog v Trenti v višini 645 metrov in bi se počasi dvigala v dolžini največ 5 kilometrov do višine okrog 1000 metrov, pri čemer bi bilo le kakih 8 do 10 metrov vzpona. Na koncu te ceste bi sicer prišli do velike zapreke (pod Luknjo), ki pa bi se dala premostiti v obliki okrog 4 kilometre dolgega predora, ki bi se povezal z Aljaževim domom v Vratih. Od tod bi vodila cesta naprej po dolini Vrat v Mojstrano, kjer bi se združila s cesto Kranjska gora — Jesenice. Z dograditvijo te ceste bi znašala prometna razdalja od Bovca do Mojstrane le kakih 40 kilometrov, do Jesenic pa le nekaj nad 50 km.

Ker se marsikomu zdi izvedba predlaganega načrta neizvedljiva in nesmiselna, je vredno omeniti, da ta urestničitev ne bi predstavljala posebno težak problem, saj bi bil sam načrt dokaj lahko izvedljiv, dokončna dograditev te ceste pa bi prinesla vsem nam, zlasti pa prebivalstvu to in onstran Triglava, neprecenljive gospodarske koristi.

Ta cesta bi bila velikega mednarodnega pomena. Ker že vodi cesta iz Beljaka čez Podkoren v gornjo savsko dolino, bi z dograditvijo predlagane ceste po najkrajši poti povezali Srednjo Evropo po soški dolini z Jadranom. Mislimo, da ni potrebno posebej poudarjati, da bi dobila ta cesta glede na čudovite naravne lepote gorskih predelov, po katerih bi vodila, ena najlepših in najbolj romantičnih v Evropi. Tuji turisti bi se je gotovo v veliki meri posluževali.

S to cesto bi ogromno pridobila gorenjesavska dolina, predvsem pa Mojstrana, saj bi tamkajšnja železniška postaja postala izhodiščna točka ne samo za Triglavsko pogorje, ampak tudi za vso gornjo soško dolino. V planinsko-turističnem pogledu bi ta cesta omogočila Jeseničanom takojšen dostop tudi v zapadne Julijske Alpe in to celo na najzapadnejšo goro Kanin v enem samem dnevu. Isto velja tudi za turiste iz Ljubljane, Kranja in vseh ostalih predelov Gorenjske. Veliko korist bi imelo od te ceste tudi prebivalstvo Trente in drugih turističnih krajev gornjega Posočja. Turizem bi se ob vsej predlagani cesti v nekaj letih močno razvil in hoteli bi rasli kot gobe po dežju — če le bodo na razpolago potrebna denarna sredstva.

Z graditvijo ceste Trenta—Mojstrana bi bil tudi rešen problem, kako zaposliti prebivalstvo pasivnih krajev pri gradnji ceste, ko pa bi bila le-ta gotova, pa bi lahko poiskali zaposlitev v industrijskih središčih Gorenjske, kamor bi se lahko vozili na delo. V gospodarskem pogledu pa bi predvsem močno pridobile Jesenice, kajti mleko in vse mlečne izdelke, kar je najvažnejši proizvod gornjega Posočja, bi vse od Kabarida navzgor lahko v najkrajšem času dobavljali Jesenicam.

Še in še bi lahko pisali o prednostih, ki bi jih ta cesta prinesla okrajema Radovljica in Tolmin, toda smo mnenja, da se že iz povedanega prav dobro vidi, da bi se bilo treba čimprej pozanimati za načrte in gradnjo. To pa naj bo v bodoče naloga obeh omenjenih okrajev ter morda naših turističnih republiških forumov in Putnika.

(**Opomba:** Ker bo morda kdo ugovarjal, da že obstoji podobna cesta preko Vršiča, ugotavljamo, da je bila ta cesta grajena iz strateških razlogov že med prvo svetovno vojno in je dokaj strma, dosega višino 1611 metrov in je kakih 6 mes. v letu neprehodna.)

O SEMENSKI SLUŽBI

Z vzgojo krompirja lahko zaslužite več kakor z vso ostalo kmetijsko proizvodnjo na vašem posestvu

Doslej je opravljala semensko službo v glavnem Semenarna v Ljubljani, ki zaradi razširjene proizvodnje semen in ogromne potrebe po kakovostnih semenih temu delu ni več kos. Zato bodo semenske posle pri žitu in krompirju prevzele okrajne zadružne zveze in kmetijske zadruge, medtem ko bo Semenarna samo strokovno usmerjala proizvodnjo in nadzorovala razdeljevanje po Sloveniji.

Naloga semenskih služb pri OZZ bo v prvi vrsti povečati število proizvajalcev semenskega blaga potem, ko jim bodo prikazale vse ugodnosti take proizvodnje. Istočasno ali še prej naj strokovnjaki semenske službe pregledajo, kako je semenski krompir vskladiščen in dajo vsem proizvajalcem potrebna navodila, kako naj ta krompir v toplih dneh obvarujejo škode, dalje navodila o pravilni porabi gnojil na krompiriščih in o pripravah krompirja za saditev.

Po Gorenjskem je Semenarna vskladiščila precejšnje množine kakovostnega semenskega krompirja (Karmen, Alfa in lani uvoženi Merkur), katerega rodnost je neprimerno večja, kakor rodnost drugih sort. Proizvajalci semenskega krompirja naj se v lastno korist potrudijo, da si zagotove čimveč teh sadežev.

Pridelovanje semenskega blaga, zlasti krompirja, je za Gorenjsko ogromnega gospodarskega pomena, saj vrže mnogim kmetovalcem več kakor vse ostalo gospodarstvo. Za gorenjski semenski krompir ni in ne bo težko dobiti kupcev, če bo kvaliteten. Zato pa bo morala skrbeti semenska služba, ki naj proizvajalce nenehno vzgaja in tako pripomore k dvigu kvalitete in ohranitvi čistosti sort.

Zaradi nepravilne politike cen je šlo lani v kranjskem in radovljiškem okraju več vagonov zgodnjega spomladanskega krompirja sorte Frühmehle za prehrano, čeprav je ta krompir, uvožen 1951. leta iz Holandije, bolje obrodil, kakor vse druge zgodnje sorte, ki jih gojimo v omenjenih okrajih. Odslej odkupni ceni ne bo več podlaga tržna cena ob prevzemu, kajti mesec dni po izkopu, ko je semenarna prevzela semenski krompir, je imel krompir skoraj najnižjo ceno. Lani pa, ko je Semenarna kasneje povišala cene semenskemu krompirju, so tisti, ki so se s prodajo prenaglili, izgubili celo 15 do 20 tisoč din, semenski fond pa 3 do 4 tone kakovostnega semenskega krompirja. Da ne bo več škode, bo v bodoče nujno vzeti za podlago prodajne cene — tržno ceno ob izkopu.

Kako pridobiti nove proizvajalce semenskega krompirja?

Marsikdo ima pomisleke glede proizvodnje semenskega krompirja zaradi cene, po kateri ga mora sedaj plačati. Poglejmo, ali se res ne izplača kupiti semenskega krompirja po 25 dinarjev za kg (za pogodbene proizvajalce) in po 32 din (za neobvezen nakup). Tudi če plača proizvajalec ves semenski krompir po 32 din, se mu bo nakup rentiral. Na 1 ha zemlje, kjer vsadi 2.400 kilogramov krompirja, bo jeseni pridelal 5.000 kg več. S tem ne bo kril samo razlike, ki je nastala v ceni, temveč bo s prodajo semenskega krompirja, pridelanega na 1 ha zemlje, povečal lastne dohodke za preko 50.000 din (četudi bi ga prodal takoj jeseni po 8 dinarjev za kg in spomladi po 16 din).

Ker morda kdo ne bi mogel z lastnim denarjem nabaviti dovolj semenskega krompirja, naj bi kmetijske zadruge priskrbele semenskim proizvajalcem potrebno posojilo, ki bi ga poravnali na jesen, ko prodajo lastni semenski krompir.

ŠTIRI ZLATE MEDALJE

Pretekli mesec je bila v Zagrebu zaključena razstava usnja, obutve in usnjene galanterije, na kateri je sodelovalo okrog 600 industrijskih podjetij iz vse države. Razstava je pokazala lep napredek naše usnjarske in obutvene industrije v zadnjih dveh letih. Posebno razveseljivo je dejstvo, da so bili domala vsi razstavljalci iz Gorenjske med nagrajenci. Komisija strokovnjakov je namreč dodelila diplomo in zlato medaljo kvalitete Tovarni usnja v Kamniku za izdelek svinjskega galanterijskega usnja in »Toku« iz Domžal za potovalni kovčeg.

V skupini mehanične izdelave obutve je prišel do izraza moški čevelj tovarne »Triglav« iz Tržiča, v polmehanični proizvodnji pa je bil med najkvalitetnejšimi vzorec tovarne »Alpina« iz Žirov. Vsi so dobili zlate medalje, kar je dokaz močne prizadevnosti naših delovnih kolektivov, da dvignejo kvaliteto svojih proizvodov.

Lani 600.000 izgube - letos 3 milijone dobička

V zadnjih dneh so bili v Tuhinjski dolini občni zbori splošnih kmetijskih zadrug, ki so pokazali prav različne uspehe pri utrditvi našega zadružništva. Dočim so bili uspehi zadrug v Lazah in Motniku precej slabi, kar vse izvira iz slabega vodstva tamkajšnjih KZ, je zadruga v Šmartnem dosegla prav lep uspeh in napredek.

Že na lanskoletnem občnem zboru je KZ v Šmartnem storila preobrat na bolje v svojem tedaj zavoženem poslovanju. Takrat so imeli 600.000 din izgube. Iz tega dolga se ni bilo lahko izkopati. Toda novo vodstvo ni klonilo. Prepričalo je člane, da so vplačali dvakratni delež in tako so si pomagali na noge. Pametno so gospodarili skozi vse leto in na letošnjem občnem zboru ni izostal lep uspeh. Poplačali so ves stari dolg in razen tega dosegli še nad tri milijone čistega dobička.

Zadružniki so se pametno in podrobno pogovorili o delitvi dobička. 46% so dali v investicijski sklad, 13% za napredek kmetijstva, 10% v rezervni sklad, 20% v obratni sklad, 10% v sklad za prosto razpolaganje in 1% za kulturo in prosveto. V Šmartnem se mnogo prizadevajo, da bi dvignili živinorejo, ker so pri njih za to panogo najboljši pogoji. Zato so iz sklada za napredek kmetijstva prispevali 200.000.- din za dvig živinoreje, 150.000 din za sadjarstvo.

Napredek šmartinske kmetijske zadruge je tudi v tem, da je število zadružnikov od lanskih 40, naraslo na 64 članov, ki si vsi resno prizadevajo, da bi v zadružnem delu pokazali čimboljši uspeh. Vsak član je dobil iz dobička 4.000 din, za katere si bo lahko nabavil umetna gnojila ali pa škropivo za sadno drevje. Izboljšali bodo tudi strojni park, saj so naročili kosilnice, škropilnico za sadje in tovorni avtomobil. Tudi strokovnemu znanju posvečajo veliko pozornost. Tri zadružnice so odposlali na državno kmetijsko posestvo Panoviče pri Litiji na seminar za napredek kletijstva,

Na koncu uspešnega zborovanja so izvolili novo vodstvo, ki je v glavnem isto kot lani.

IZ ŽIROV

V Žireh nameravajo v bližnji bodočnosti napeljati javno razsvetljavo, asfaltirati cesto, ki vodi skozi naselje, regulirati Rakuljščico in tako izsušiti zemljo, ki jo potok sedaj redno preplavlja. Poskrbeli bodo tudi za ureditev javne ambulante, znotraj uredili staro šolo, ki so jo lani dvignili za eno nadstropje ter prepleskali novo gimnazijsko poslopje, ki kaže na zunaj še dokaj nekulturno lice.

Fluorografska akcija v kranjskem okraju

Konec marca prične v kranjskem okraju fluorografska akcija, se pravi, sistematično rentgenološko fotografiranje pljuč vseh ljudi od petnajstega leta dalje.

Na ta način hočemo poiskati prav vse vire infekcije pljučne jetike. Hočemo vedeti, koliko je jetičnih bolnikov, koliko so bolni in nevarni za družino in okolico; vedeti hočemo, koliko je odprte, žive jetike pljuč, koliko žive, zaprte in koliko ugasle, vendar resnega skrbstva potrebne oblike jetičnega obolenja pljuč. Zaslediti hočemo predvsem jetično obolenje v prvih početkih razvoja, ki se dá zdraviti še z dobrim uspehom in v mnogo krajšem času.

Središča vsega protituberkuloznega skrbstva — to so naši dispanzerji — niso povsem kos tem smotrom. Že iz tehničnih razlogov ne! Ne razpolagajo z zadostnim številom zdravniškega osebja, ki bi moglo pod presevnikom rentgenskega aparata kontrolirati zdravstveno stanje tako številnega prebivalstva. Tako delo ni samo zamudno, še bolj je nevarno. Koliko pacientov pa bi mogel pregledati izvežban fiziolog v eni uri? Zelo bi se duševno utrudil in telesno izčrpal. Smrtonosni rentgenski žarki, ki bi jim bil predolgo izpostavljen, bi pogubno vplivali na njegovo zdravje.

Cesar ne zmore človek, — zmore stroj!

S fluorografiranjem smo dobili možnost, zajeti množično vse prebivalstvo z aparatom, ki pomeni višek tehnične dovršenosti.

V čem je bistvo flurografiranja? Rentgenska cev daje ostro sliko notranjosti prsnega koša, pljuč in srca ter koščenega ogrodja na presevniku — stekleni plošči, ki je prevlečena s posebno kemično snovjo, platinovim cianirjem, ki pod vplivom rentgenskih žarkov zasvetlika — fluorescira. Od tod metodi ime. Slika na presevniku je dovolj svetla, da jo lahko ujame fotografski aparat, ki jo gleda namesto zdravnikovega očesa na občutljivem filmu.

Vse gre avtomatično: pacient se postavi pred rentgensko cev za presevnik kot pri običajnem rentgeniziranju, pritisk na gumb uravna višino in razdaljo od leče fotografskega aparata ter sproži slepico, če je le še vstavljena tudi vizitka z imenom pacienta, da ne bi prišlo do neljube, usodne zamenjave slik. Že imamo senčno sliko pljuč in srca, zajeto na filmu zelo majhnega formata. Na enem svitku filmskega traku napravimo lahko 350 posnetkov.

Z dobro organizacijo in spretnim delom lahko v eni uri fotografiramo tudi 200 ljudi. Za to tehnično delo ni potreben niti zdravnik strokovnjak. Njegovo delo šele sledi.

Film se razvije, slike, povečane na projekcijskem aparatu, presoja zdravnik strokovnjak sam ali pa tudi več njih. Tu se odberejo vse tiste slike, ki kažejo bolezenske znake na pljučih, pa tudi na srcu, ali se vsaj zde sumljive. Iz teh slik često še ne moremo napraviti dokončne ugotovitve o bolezni. Fluorografiranju mora v najkrajšem času slediti ponovna zdravstvena kontrola. Vse preiskance z ugotovljenimi ali sumljivimi spremembami na pljučih povabijo čimprej v dispanzer. Tam jih opazujejo pod rentgenskim presevnikom in, če je potrebno, napravijo še globinsko slikanje posameznih plasti pljuč, kar nudi jasnejšo, popolnejšo predstavo o obolenju. Dalje preiščejo hitrost sedanja rdečih krvnih telesc v krvi (sedimentacijska reakcija), opazujejo temperaturo, preiščejo pljunek na Kochove bacile itd. itd. Razen jetike najdejo tako še mnoga druga obolenja pljuč in srca: silikozo, ehinokokus, rakaste tvorbe, obolenja srca in žilja, zarastline pljučnih mren itd.

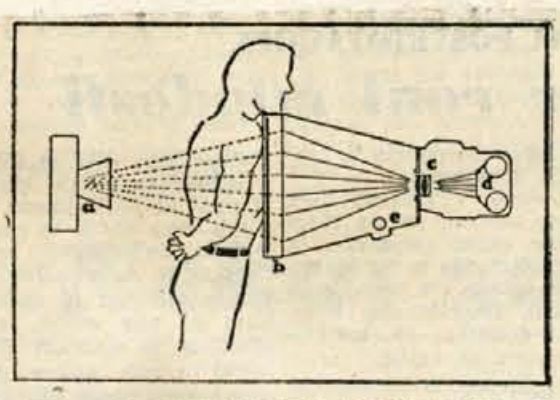

Pregledanec med rentgensko cevjo in fotografsko kamero

Fluorografsko fotografiranje

Skušnje podobnih akcij so pokazale, da se je našel še vedno dobršen odstotek novih, še neznanih slučajev jetike, med njimi zlasti mnogo povsem svežih obolenj v prvih početkih razvoja. O jetiki bolnik niti malo ni slutil, da jo ima in da ga razjeda. Značaj jetike je pač tak, da se razgali v vsej svoji strahoti šele takrat, ko je že opravila svoje razdiralno in uničevalno delo — često prepozno. Prepozno za zdravljenje bolezni, ki je z današnjimi sredstvi vendar tako lahko ozdravljiva.

V kranjskem okraju bo treba fluorografirati približno 60 tisoč ljudi. Tri procente le-teh bo treba še ponovno pregledati. Po izkušnjah pričakujemo, da bomo našli še vedno po eno še neznano bolezen na 300 do 400 vseh pregledanih, zlasti med tistimi, ki že dalj časa pokašljujejo, imajo naduho ali podobno in ki so posebno nevarni zaradi brezobzirnega vedenja in nerazumevanja za svojo okolico.

Dela bo torej dosti. Gmotne žrtve ne bodo majhne. Dragocena je aparatura, ki jo bodo pripeljali z avtomobilom v mesto, vas in tovarno. Plačati bo treba ogromno delovnih ur, gariva za prevoz in električni generator, drage filme. Sodijo, da bo vsak posnetek stal povprečno nekaj sto dinarjev. Za vso akcijo je zato predvidenih več milijonov dinarjev.

Če bi se pri tej akciji našel en sam primer odprte jetike, potem bi bila akcija gotovo vredna vsega truda spričo nevarnosti, ki jo pomeni jetika za okolico, spričo ogromnih izdatkov za dolgotrajno zdravljenje, spričo izostanka bolnikovega ustvarjalnega dela za družbo in ne nazadnje spričo velikega bolnikovega trpljenja.

Od Preddvora do Tržiča - sadne plantaže!

V občini Preddvor, zlasti v vaseh Mače in Bašelj, so izredno dobri pogoji za pridelavo kakovostnega sadja, v prvi vrsti za jabolka in hruške.

Plantaža ali nasad je velik, vzorno urejen in negovan sadovnjak, ki omogoča čimvečjo uporabo mehanizacije, t. j. zmanjšanje stroškov proizvodnje. V takem nasadu so največ dve do tri sorte, katerim podnebne razmere najbolj ustrezajo. Zemlja je analizirana in se gnoji po načrtu. Določena je najprimernejša razdalja med sadnim drevjem (10—13 × 10—13 m) in zemlja med vrstami se obdeluje. Drevje se vsako leto neguje, škropi in obrezuje po najprimernejši rezi. Zaradi tega je mogoče v takem sadovnjaku-plantaži doseči ob polni rodovitnosti sadnega drevja povprečno 100—150 kg jabolk na eno drevo. Zdaj je povprečje v našem okraju le okrog 20 kg. ZDA pa dosežejo povprečno 400—500 kg jabolk ali 2—4 vagone na 1 ha.

V vasi Mače so se nekateri kmetje že domenili, da do jeseni izvršijo vse priprave za plantažni nasad jabolk v velikosti 5—6 ha. Pripravljeni so, da združijo svoje parcele, da bi bil nasad v enem kompleksu. Iniciativo je treba podpreti in jim dati vso strokovno, moralno in materialno pomoč. Parcele bodo združili zaradi prednosti plantažnega nasada — več sadja, manjši proizvodni stroški. Ostanejo pa še nadalje lastniki svojih parcel.

Razen tega obstaja možnost, da se osnuje v vasi Mače plantaža v velikosti 20—30 ha. To bi bilo za Preddvor izredne važnosti, ker je to bodoči turistični center našega okraja. Spomladi bi bil to vrt, jeseni bi pa imeli prvorazredno sadje.

Če računamo, da je vrednost enega vagona sadja enaka vrednosti treh vagonov rezanega lesa ali da so prodajne cene za sadje na mednarodnem trgu 3—4 krat višje od krompirja in 2 krat višje od cen koruze in žit, tedaj se bomo takoj odločili in začeli s plantažnimi nasadi jabolk in hrušk.

Vse naravne pogoje imamo, potrebujemo le še materialne pogoje in v prvi vrsti dobro voljo. V nekaj letih bi lahko imeli plantaže od Preddvora do Tržiča. Lotimo se dela!

Ing. Moma Stambolič

OLO Predoslje zasluži grajo

To zimo je bilo zelo malo dni, primernih za čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Vendar pa je večina občin izvršila vse organizacijske priprave za spomladanski del akcije. Občine so že jeseni določile komisije.

Izjema pa je občinski LO Predoslje. Kljub temu da jih je Okraj že večkrat opozoril na predpise Uredbe o zatiranju škodljivcev in bolezni sadnega drevja, se za dolžnosti niso dosti menili. Po predpisih bi morali določiti komisijo že do 1. novembra 1952, tega pa do 26. februarja niso storili. Zato ni čudno, da kmetje ne izkoristijo lepih sončnih dni, ki so kakor nalašč za to delo.

Prav malo koristnega bi storili, če bi čistili in škropili sadno drevje samo nekateri.

Filmi, ki jih gledamo

PREKLETI

Mnogojezični film o nemškem problemu v francoski obdelavi, z motivom, kakršne poznamo iz angleških psiholoških dram, napet kakor ameriška detektivka, v morečem in resničnem vzdušju kakor italijanski neorealistični film, toda okorno izdelan. Snov je imenitno zastavljena, psihološko in zgodovinsko bi bila lahko zanimiva, pretresljiva, poučna: skupina nacistov se v aprilu 1945 s podmornico umika v Brazilijo, spotoma ugrabijo francoskega zdravnika, ki edini ostane živ, ker se v peklenski psihozi drug drugega izmučijo in ugonobijo. Toda — čeravno je film vendarle še napet in dokaj resničen po razpoloženju — je vendarle v njem toliko režijskih in pisateljskih nerodnosti in nespretnosti, toliko nerazumljivih ali vsaj nerazloženih zapletov, da gledalcev ne prevzame toliko, kot bi jih lahko, če bi isto snov obdelal eden mojstrov psihološkega filma. Ker ni popolne psihološke prepričljivosti, tudi zgodovinskega in političnega učinka ni toliko, kolikor bi ga smeli pričakovati. Dokler film traja, gledalce pač drži v napetosti, a po koncu bo le malokdo še o njem razmišljal (razen o tistih mestih v tem filmu, ki so še ostala vsebinsko nepojasnjena.) A to ni snov, ki bi se ob njej smeli zadovoljevati z dveurno napetostjo: razkroj hitlerizma je zgodovinska in psihološki motiv, ki bi ga kazalo obdelati s pretresljivo resnobnostjo.

G.

Uspeh Prešernovega gledališča

V torek, 10. marca je bila v Prešernovem gledališču v Kranju peta letošnja premiera. Gorkijeve »prizore« v 4. dejanjih »Na dnu« je režiral Dino Radojević. Sceno je zasnoval Sveta Jovanović, kostume pa Mira Jarčeva. Galerijo obupanih in upajočih tujcev v bosjaškem svetu predfebruarske Rusije so tolmačili vsi člani igralskega kolektiva.

Ves ansambel se je intenzivno pripravljal na osrednji dogodek sezone. Na premieri je igra močno prevzela občinstvo in ovrgla pomislike o tem, ali je prav, uprizoriti tako zahtevno dramsko delo.

Zlasti so ugajali Janez Ržen v vlogi brezimnega igralca, Angelca Hlebcetova kot Nastja, Jože Kovačič kot Bubnov, Satin Naceta Reša in baron Marijana Dolinarja.

Prav je, da so se kranjski igralci lotili »Dna«. Prav sedaj bo kritika lahko ocenila, do kod sega njihova zmogljivost. Vsekakor pa bo zanjo najzanimivejši »modernistični« slog te kranjske — prve povojne — uprizoritve velike Gorkijeve umetnine o človeku med Iluzijo in Resnico.

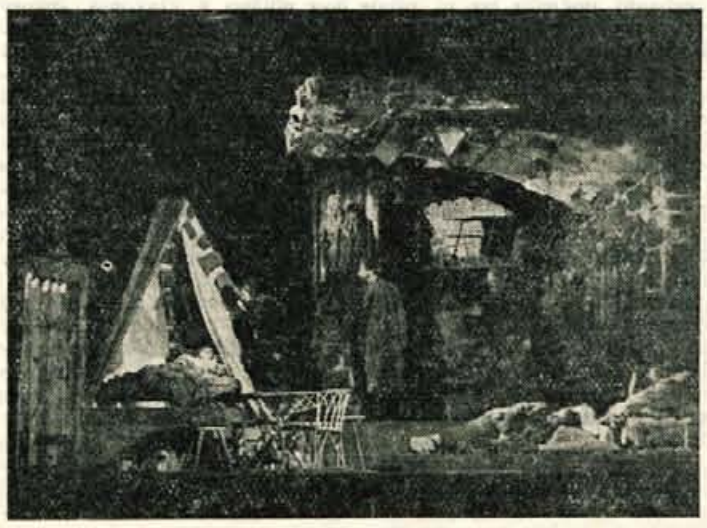

Prizor iz Gorkega dr me »Na dnu« v PG

ZA STANOVANJE GRE

Lep uspeh jeseniške Svobode

Že ob ustanovitvi je bila v okviru jeseniške »Svobode« organizirana tudi gledališka družina, sestoječa se po večini iz mladincev in mladink. Do preureditve odra v dvorani doma »Svobode« so se na gledališko udejstvovanje pripravljali le na splošno. Čim pa je bil oder obnovljen, so pričeli z resnim študijem Gervaisove štiridejanke »Za stanovanje gre«. Režijo je prevzel mladi jeseniški igralec Milan Dornik in si izbral iz številne gledališke družine najboljše igralce. Že z razdelitvijo vlog je imel uspeh. S predstavo samo, katere premiera je bila minulo nedeljo, pa je predstavil Jeseničanom novo gledališko družino, ki deluje v okviru »Svobode« in se vzgaja v priznane igralce na gledaliških deskah. Četudi je nastopala večina igralcev prvič, so dosegli nastopajoči lepe uspehe. Kot najboljši je bil režiser Dornik sam v vlogi ing. Tomiča. Poleg njega pa gre priznanje tudi Božičevi, Oblakovi, Smolejevi, Vistrovi ter Rupnikovi, kakor tudi Pogačniku, Varlu in ostalim igralcem. Hvalevredno je tudi sodelovanje dveh starih svobodašev, Kobentarja in Marklja, ki sta po dolgih letih spet nastopila na tradicionalnem odru »pri Jelenu«. Otvoritveni predstavi na obnovljenem odru v domu »Svobode« je dala še poseben poudarek priznana scena Bojana Čebulja, ki jo je izdelala kulisarna jeseniškega mestnega gledališča. Pozdraviti je tudi naklonjenost igralcev mestnega gledališča, ki so pomagali z nasveti in z delom ter dokazali pripravljenost sodelovanja tudi v bodoče. Led je prebit. Prva predstavi na obnovljenem odru v Domu »Svobode«, t. j. na tistem tradicionalnem odru, ki je dal Jeseničanom najboljše kulturne, gospodarske in politične delavce, kakor Toneta Čufarja, J. Gregorčiča, brata Štražišarja, Janeza Mlakarja in druge, bodo sledile druge predstave, na katere se dramski odsek že pripravlja. Prepričani smo, da bodo člani dramskega odseka jeseniške »Svobode« svoje poslanstvo zadovoljivo opravili ter bodo pravi nasledniki tistih, ki so zaorali ledino na istem odru že pred 30 leti.

Mestni orkester v Kranju

Sleherno resnično kulturno mesto bi moralo imeti stalen orkester, ki naj bi nastopal v okviru splošnih prireditev ali samostojno.

V Kranju je že delj časa potreba po orkestru. Vzlic temu pa s trudom sestavljeni orkestri po prireditvah razpadejo in jih je treba za prihodnjo prireditev spet skicati in vaditi.

Glasbenikov je v Kranju dovolj, tudi dirigente imamo. Le iniciativa je potrebna in denarna pomoč, s katero bi plačevali lokal, učno moč, stojala in material. Ustanovitev mestnega orkestra je umestna tudi iz vzgojnih razlogov. Koliko mladih ljudi bi se ogrelo za plemenito glasbeno umetnost in koliko mladih glasbenikov bi v življenju in delu orkestra našlo vzpodbudo in zadoščenje! Z ustanovitvijo instrumentalnega orkestra bomo v plodno kulturno delo pritegnili vrsto ljudi, ki bi z muziciranjem radi prispevali k skupni kulturni rasti.

Res pa je tudi, da mora vsa volja po ustanovitvi orkestra izvirati iz vrst glasbenikov, ki naj jih potem ljudska oblast gmotno podpre. Moralno oporo pa bo imel orkester v vsem kranjskem prebivalstvu, saj vsak dober človek ljubi glasbo. Beethoven je ob neki priliki izrekel besede, ki gotovo še danes drže: »Kdor glasbe ne ljubi, sploh človek ni!«

Zato veljaj ta poziv vsem kranjskim instrumentalistom, da se zbero in osnujejo svoj stalni orkester. Delovni ljudje Kranja in širše okolice jim bodo za to resnično hvaležni.

Č. Z.

Uspešna dejavnost „Kmečke knjige"

V preteklem in v začetku letošnjega leta je založniško podjetje »Kmečka knjiga« obogatilo slovensko knjižno tržišče z vrsto lepih in koristnih knjig, ki jih priporočamo posebno našim kmetovalcem. Založba je tiskala predvsem poljudno pisane in preprostemu človeku razumljive kmečke strokovne knjige. Med njimi pa je tudi nekaj poljudno - znanstvenih knjig (Rojstvo in smrt čarovnice), ki bodo prav gotovo pomagale dvigniti splošno kulturno raven naših ljudi. Tudi leposlovje najdemo med knjigami, ki jih je izdala »Kmečka knjiga« (Beli bratec, Zbirka slovenskih narodnih pesmi).

Važnejše kmečke strokovne knjige, ki jih je založba izdala so: Gozdarski in lesno-industrijski priročnik, Naš fižol, Škropljenje sadnega drevja, Živinozdravniški nasveti, Prašičereja, Elektrika v kmetijstvu, Bolezni in škodljivci čebel, Reja kuncev in Naše gobe s prilogo Gobe v gospodinjstvu.

GLAS GORENJSKE
Stran 4 — Štev 11

VZGOJNA POSVETOVALNICA

Začnimo v rani mladosti

V skrbi za pravilno vzgojo ne pomislimo, kakšnega kriterija naj se držimo, da bomo pravilno presodili, ali je naš otrok dobro vzgojen ali ne. Naša socialistična družba ima svoj moralni kodeks, ki se zelo razlikuje od prejšnjega. Pri ocenjevanju, ali je nekdo vzgojen ali ni, nam služi človekova družbena vrednost, se pravi, koliko si le-ta prizadeva doseči družbene smotre in v kakšni meri podreja osebne interese družbenim.

Le vzgoja, ki navaja otroka k delu, je pravilna. Pri tem ne mislimo samo na fizično, temveč tudi na umsko delo. Razlika med fizičnim in umskim delom se z uvajanjem novih strojev in delovnih metod sama ob sebi manjša. Uporaba strojev fizično delo olajšuje, zahteva pa poznavanje ustroja in delovanja strojev, kar je že umsko delo. Z uvajanjem tehnike v naše gospodarstvo umsko delo zmerom bolj prerašča fizično.

Omenim naj še, da ustvarja delo v enaki meri kakor družbi — blagostanje tudi posamezniku in mu oblikuje njegov značaj. Delovni uspeh človeka osrečuje, mu vzbuja samozavest in dviga stvariteljsko moč. Nasprotno pa ljudje, ki niso vešči dela, ob sleherni težavi zapadejo v malodušje, se ne znajdejo, prosjačijo za pomoč ali podlegajo kriminalu in ženske celo prostituciji.

Delo budi v človeku tudi družbeno moralno zavest. Kdor dela, zna ceniti svoje delo in delo drugih, zato se ne bo pustil izkoriščati, niti ne bo sam izkoriščal. Izkoriščanje — telesno ali duševno — bo tak človek smatral za zločin.

V naši družbi ni nobeno delo nečastno. Zato današnji otrok ne sme občutiti dela kot zlo, kakor ga pojmujejo še mnogi starši. Če bo otrok spoznal, da je nekatero delo manj častno ali da je delo zlo, ga bo opravljal z odporom. Že otrok mora spoznati, da zavisi opravljanje težavnejših, bolj kompliciranih del od razvitosti njegovih sposobnosti in njegovega zanimanja, od ljubezni do ene ali druge dejavnosti. To sposobnost bo razvil samo v delovnem procesu, v začetku pri lažjem, kasneje pri težjem delu. Zaupanje v otrokovo zmogljivost daje mladini neizčrpen delovni polet, zaupanje v lastno moč, razvija njegovo samostojnost in samozavest.

Otroka ne vzgojimo k delu z besedami, nego z delom. Vzgoja k temu se prične že v najnežnejših letih, med igro. Sam otrok naj skrbi, da bodo igračke čiste in po igri na določenem mestu. Dobre mamice, ki za svojimi otroci same pospravljajo igrače, delajo veliko vzgojno napako.

V naslednjih letih naj pomaga otrok pri domačem gospodinjstvu, naj čisti posodo, briše prah, skrbi za red v kuhinjski omari, zaliva rože in podobno. Od učenca moramo zahtevati red v knjigah, točno izvrševanje domačih nalog, učenje in pomoč pri domačih gospodarskih opravkih — pri delu na vrtu, pri sekanju drv ipd. Od pionirja pa moramo zahtevati dosledno izpolnjevanje pionirskih dolžnosti in če je član drugih društev, tudi obveznosti, ki veljajo za vse članstvo. Pametno je mladino vključiti v društva, ker ji v tem nudimo smisel za javno družbeno delo in jo uvajamo v širše kolektive in širša organizacijska delovna področja.

Težave nastopajo pri lenih otrocih, ki jih najdemo v družinah, kjer starši iz pretirane ljubezni do otrok vse sami opravijo in so v zahtevah do njih popustljivi in nedosledni. Leni so tudi otroci, katerih starši se iz različnih vzrokov, bodisi zaradi lastne delovne preobremenjenosti ali iz malomarnosti, ne bavijo z njimi.

Otrokom dajemo tako delo, ki bo primerno njihovi razvojni stopnji. Prenaporno delo zavira otrokov telesni razvoj ter mu jemlje veselje do dela. Za slabo ali dobro opravljeno delo ne grajamo in ne hvalimo vedno! Otrokovo največje zadoščenje je ugotovitev delovnega uspeha.

bd

Lutkovno gledališče v Žireh

Žirovska lutkovna sekcija si je letos uredila oder, primeren svetlobni park in obogatila kulisarno. Po »Čarobnem klobuku«, ki so ga pripravili lutkarji za Novoletno jelko, so začeli študirati »Debelo repo« in jo bodo v kratkem postavili na oder.

V letošnjem letu nameravajo žirovski lutkarji uprizoriti še tri igrice, za kar bosta poskrbela najbolj prizadevna člana lutkovne sekcije pri SKUD-u »Oton Župančič«, tov. učiteljica Jurčeva in direktor tamkajšnje gimnazije tov. Žlajpah.

Prvi Titov sestanek s Stalinom

Iz biografije maršala Tita

O svojem prvem srečanju s Stalinom pripoveduje maršal Tito naslednje:

»Na tem prvem sestanku je prišlo do napetosti med nami in Stalinom. Spoprijeli smo se več ali manj pri vseh vprašanjih, o katerih smo razpravljali. Tedaj sem opazil, da Stalin ne trpi, da mu kdorkoli nasprotuje. V razgovoru z ljudmi je grob in osoren. Od vseh članov politbiroja CK VKP (b) vpraša od časa do časa za mnenje le Molotova, vendar niti njega ne posluša do konca, temveč nadaljuje svojo misel.

Nisem bil vajen takega načina razgovora, pa je zaradi tega prišlo večkrat do čisto neprijetnih scen. Na primer, Stalin mi pravi:

— Valter (Titovo ilegalno ime — op. prev.), pazite, buržoazija v Srbiji je zelo močna!

Jaz pa mu mirno odgovarjam:

— Tovariš Stalin, ne strinjam se z vašim nazoranjem. Buržoazija v Srbiji je zelo šibka.

Stalin molči in se namrščí, ostali za mizo — Molotov, Ždanov, Malenkov in Berija — se zgražajo.

Stalin je nato začel povpraševati o posameznih buržoaznih jugoslovanskih politikih, kje so in kaj delajo. Jaz mu odgovarjam:

— Ta podlež, izdajalec, je sodeloval z Nemci.

Stalin vpraša za drugega. Jaz mu odgovorim isto, nakar Stalin plane:

— Valter, za vas so pa vsi podleži!

Jaz mu odgovorim:

— Točno, tovariš Stalin, vsak človek, ki izda svojo domovino, je podlež.

Stalin se zopet mršči, Malenkov, Ždanov in ostali me pa gledajo izpod čela.

Tako se je pogovor nadaljeval v zelo mučnem vzdušju. Stalin me je začel prepričevati, da moramo vrniti kralja Petra na prestol. Meni je udarila kri v glavo: Kako nam more kaj takega svetovati! Zbral sem se in mu mirno odgovoril, da je to nemogoče, da bi se naš narod uprl, da je kralj v Jugoslaviji pooseblјenje izdajstva, da je ušel in zapustil ljudstvo v najtežjih trenutkih, da je vladarska hiša Karadjordjevićev zasovražena med ljudstvom zaradi korupcije in terorja.

Stalin molči, nato pa mi kratko odgovori:

— Saj ga ni treba vrniti za vse večne čase. Le začasno, nato pa mu v prikladnem trenutku zabijte nož v hrbet.

Tedaj se je v sobo vrnil Molotov, ki je šel za trenutek nekam ven. S seboj je prinesel brzojavko neke zapadne agencije, ki je poročala, da so se Angleži izkrcali v Jugoslaviji.

Mene je takoj vrglo kvišku:

— To je nemogoče!

Stalin jezno:

— Kako nemogoče! To je točno!

Jaz zopet rečem Stalinu, da je verjetno ta agencija napravila pomoto. Mi smo zahtevali od generala Aleksandra, da nam pošlje divizion težke artilerije in tri baterije kot pomoč naši IV. armadi pri njenih operacijah proti Mostarju in Sarajevu. Dejal sem, da je verjetno prišla v Jugoslavijo ta artiljerija, kar so agencije napačno tolmačile kot invazijo s strani Angležev.

Stalin molči, nakar mi postavi direktno vprašanje:

— Povejte mi, Valter, kaj bi vi storili, če bi se Angleži resnično nasilno izkrcali v Jugoslaviji?

Jaz sem mu odgovoril, da bi jim nudili najodločnejši odpor.

Stalin je molčal. Videti je bilo, da mu ta odgovor ni bil všeč. Je morda v tem trenutku razmišljal o aranžmanih, ki jih je sklepal o razdelitvi interesnih področij v Jugoslaviji?

Ves večer se je Stalin jezil. V moji prisotnosti je klical po telefonu maršala Malinovskega, čigar operacije proti Nemcem so se ravno te dni zataknile.

— Ti tam spiš, spiš! — je govoril Stalin po telefonu.

Malinovski se je nekaj opravičeval, kakor da nima dovolj tankovskih divizij, kar se je dalo razbrati iz Stalinovega odgovora:

— Nimaš tankovskih divizij, praviš. Saj bi se tudi moja stara mati znala vojskovati s pomočjo tankov. Čas je že, da se premakneš. Si me razumel?

Odložil je slušalko. Povabil me je, naj grem k njemu v vilo na večerjo. Služabniki v belih predpasnikih so prinesli zaprte sklede z jedjo, jih popostavili na mizo in vsakdo si je sam postregel. Tu se je dvigalo zdravice pozno v noč. Jaz nisem bil vajen pitja, pa mi je bilo slabo. V nekem trenutku sem šel ven, ker mi je bilo mučno. Glasno sem se oštevel, ker sem pil, za seboj pa slišim Berijin glas:

— Nič, nič, tudi to se zgodi...

Naročnike za knjigo Vladimirja Dedijera »Josip Broz - Tito. Prispevki za biografijo« sprejemajo vse knjigarne in poverjeniki po ustanovah in podjetjih. Zadnji rok za naročila je 20. marec 1953. Subskripcijska cena: vezana v polplatno din 480, vezana v polusnje din 700.

Esperantisti pred svojim kongresom

Vsa esperantska društva po svetu se pripravljajo na 38. mednarodni esperantski kongres, ki bo letos od 25. julija do 1. avgusta v Zagrebu. Do 31. januarja se je prijavilo za kongres že 708 esperantistov iz vseh držav, medtem ko jih je bilo lani do tega časa prijavljenih 687 za 37. kongres v Oslu.

Po kongresu se bodo inozemski esperantisti zadržali dalj časa v Jugoslaviji, da si ogledajo vse naše zanimivosti.

Iz Kranja pojde na kongres vsaj 20 esperantistov; doslej se jih je prijavilo že 15. V zadnjem času se zelo pogosto sestajajo, ker bi radi do kongresa mednarodni jezik res dobro obvladali. Na sestankih, ki jih imajo sedaj redno enkrat na teden, se pogovarjajo samo v esperantu ter dosti berejo v tem jeziku. Organizirajo pa tudi esperantska predavanja. Prav tako predavanje s skioptičnimi slikami je bilo v soboto, 21. februarja v Mlekarski šoli v Čirčičah pri Kranju. Predaval je član slovenske esperantske lige iz Ljubljane, tov. Tone Logar. Njegove vtise s kongresa v Oslu je poslušalo nad 70 esperantistov. S predavateljem vred je prišel v Kranj tudi stalni angleški tajnik mednarodnih kongresov g. Stuttard Mason ter predstavniki slovenske esperantske zveze.

Kakor se kranjski esperantisti veselijo kongresa, tako so zaskrbljeni zaradi njega. Se zmeraj namreč nimajo lastnih društvenih prostorov, kamor bi lahko povabili esperantiste, ko pridejo v Kranj. Mnogi inozemski esperantisti se zanimajo za Prešernovo mesto in si ga bodo prav gotovo tudi ogledali. — Dotlej bodo kranjski esperantisti organizirali esperantske sekcije na Bledu, Jesenicah in Kranjski gori, ki bodo tujcem-esperantistom razkazale lepote Gorenjske.

V Gorenji vasi se pripravljajo

Kulturno-umetniška dejavnost v Gorenji vasi v Poljanski dolini je v zadnjem mesecu dosegla lepe rezultate. Nepričakovano kvalitetna uprizoritev Priestleyevega »Inšpektorja na obisku« je naletela na živahno odobravanje pri občinstvu v Gorenji vasi in v Žireh, kjer so gostovali igralci gorenjevaškega KUD-a. Prizadevanje tamkajšnjih prosvetnih delavcev zasluži vso pohvalo. Že tečejo priprave za prireditve v maju — mesecu mladosti, ki se bodo v Gorenji vasi nadaljevale vse do 7. junija, ko bo stoletnica osnovne šole na Trati. Naj navedemo, kaj vse bo na sporedu: Še pred Titovo štafeto z Blegaša bo 17. maja razen velikih gasilskih vaj koncert šolskih mladinskih zborov KUD-a, 25. maja bodo imeli velik telovadni nastop »Partizana« in šolske mladine iz vse občine. Takrat bo prvič nastopil učiteljski sekstet. Za stoletnico šole bo izšla tudi posebna spominska brošura.

Priprave, ki terjajo mnogo dela, vodi poseben pripravljalni odbor, v katerem so vsi prosvetni delavci in predstavniki drugih organizacij in društev. Pripravljalni odbor je naprosil tovarišico Smiljo Gostiševo, predsednico okrajnega Sveta za prosveto in kulturo, naj prevzame pokroviteljstvo nad prireditvami.

8. marec v Podbrezjah

To pot so za 8. marec želeli napraviti ženam in materam veselje predvsem pionirji in pionirke. Otroci so deklamirali, zaigrali igrico Partizanska mati in veseloigro Čarobni koš. Vsi nastopajoči so dobro opravili svoje vloge, največ vedrine pa so prinesli na oder polcaj Batina, teta Ana in Torklež.

Žal pa je ta proslava dokazala, da je vrsto delovnih in požrtvovalnih žena treba okrepiti, saj se žene niti njim namenjene proslave niso udeležile, kaj šele, da bi tudi delale!

GORENJSKI PIONIR

Dragi pionirji!

Zadnjič sem dejal, da bo žrebanje vaših odgovorov 15. marca. No, ne bo tako hudo. Tudi tisti, ki mi bodo poslali zakasnele rešitve še 16. marca, bodo prišli v poštev za žrebanje. To bo pa zares zadnji dan.

Anka Ahačičeva mi je poslala risbo o »Zajčji šoli«. To igrico so se učili v njenem pionirskem odredu. Da bi razumeli, za kaj pravzaprav gre, pa objavljam še nekaj besedila. Le preberite ga! In spomnite se nanj, kadar boste videli gozdne prebivalce v veliki stiski! **Kosobrin**

ZAJČJA ŠOLA

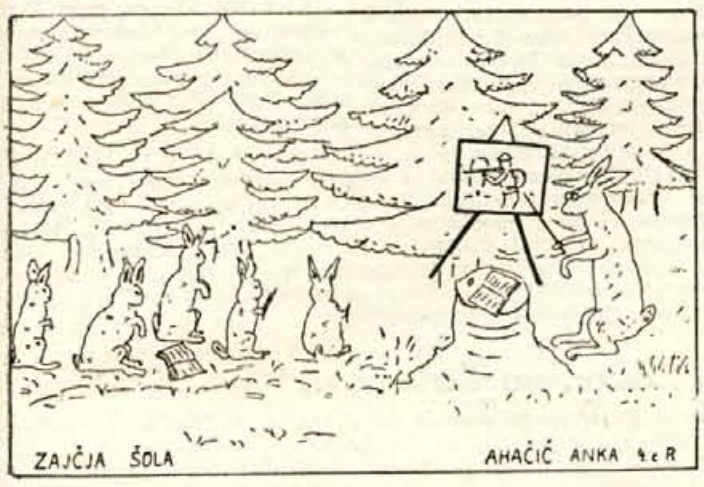

Zajklja:
V zgodovini podkovani ste
kot šolarji v Ljubljani.
Ali človek, naš sovrag,
vedno proti vsem je tak?
Zajček:
Človek rad ima otročičke,
če njegove so krvi,
zajčke, srnice in ptičkè
pa preganja in lovi.
Svoje oblači kar v kožuhe,
daje jim igračk in kruha,
nas pobije kakor muhe
in naposled scvre in skuha.

IZPOLNJEVANKA

		ječa
		vprašalnica
		nadležna žival
		veznik
		suha trava
		gorenjsko mesto
		vodna žival
		pok. ljubitelj živali
		najboljša pijača
		prevozno sredstvo
		južni sadež
		prvo sadje
		morski sesalec
		stara Ljubljana

Ob pravilni rešitvi ti prve črke, brane od zgoraj navzdol, povedo, komu je izpolnjevanka namenjena.

Umrl je

Dragi Kosobrinček! — Gotovo že veš, da je Stalina zadela možganska kap.

Ko sem poslušal radio, sem kar skočil od veselja, ko sem zaslišal, da ga je zadela. Radio je povedal, da so se v Rusiji tepli in klali, kdo bo naslednik. Tovarišica nam je v šoli povedala, da je Stalin suror in da vse zapre in ubije. Ko smo šli drugi dan v šolo, smo slišali, da je Stalin umrl.

Gotovo ne boš vrgel mojega pisemca v koš. Drugič ti bom pa napisal kaj novega.

Lepo Te pozdravlja
Mišo Burger

Vprašanje - odgovor

Vsi Ti pošiljajo razna vprašanja o gospodarstvu in drugih stvareh. Prosim Te, da še meni odgovoriš na to-le vprašanje: Ali je »Rumesan« tudi za druge škodljive žuželke, kot so uši, cvetožer in druge, in ne samo za kaparja.

Sedaj bom pa morala končati. Danes imamo šest ur in zelo težke predmete.

Nasvidenje!
Kosa Karanovič

Škropivo »Rumesan« ne zatira samo ameriškega kaparja. Prav uspešno se uporablja tudi v boju zoper listne in trtne uši, jabolčnega cvetožerja in jabolčnega zavijača, proti zimskemu pedicu, predenici na detelji, pa tudi proti mahom in lišajem.

Kosobrin

Dragi Kosobrinček!

Napisala Ti bom kratko pisemce in povedala, kako se imamo v Tržiču. Vabim Te, dragi Kosobrin, k nam, da boš slišal lepe pesmice, ki nas jih uči popolnoma slepa tovarišica Debeljakova. Ko se jih še par naučimo, bom pisala radijskemu stričku v Ljubljano, da bomo šli v »Radio« in tam zapeli, da nas bodo čuli po vsem svetu. Saj se kar dobro odrežemo.

Če Te pa pot zanese v Tržič, ko bomo imeli ravno igralski krožek, se ne ustraši preveč, če boš nenadoma čul kakega medveda. Kajti marsikdo izmed nas ga dobro posnema. Ko pa se bomo naučili igrico »V kraljestvu palčkov«, takrat pa pridi sigurno in boš šel kar z nami na oder! Vem, da bi se te naši pionirji najbolj razveselili.

Lep pozdravček prejmi od
Marije Kralj

Bilo je lepo

Bila je zares lepa nedelja. Z velikim veseljem sem se šel smučat. Bil sem zelo razpoložen. Po kratkem premišljevanju, na katero stran naj se obrnem, grem na hribček sv. Jožefa. Joj, šlo je kot blisk!

Ko se je začelo mračiti, sem se odpravil domov. Pri tej zadnji vožnji sem imel zares smolo. Zaneslo me je kakor kamen in me vrglo čez skok, nazaj na zadnjo plat. In poglej — počile so hlače kar na dveh mestih.

Ves čas sem bil vesel. Ko se mi je pa to zgodilo, sem šel domov ves žalosten in v skrbeh, kaj bo rekla mama.

Pa ni bilo hudega.
Franci Kristan

Zimska smola

Nekega dne popoldne smo se šli sankat. Ko smo drveli navzdol, sem zadel v drevo in polomil sanke.

Drugega dne smo skakali s smučmi. Prvič je šlo kar dobro. Ko sem drugič skočil, sem padel na nos, kakor sem dolg in širok.

V nedeljo 1. februarja sem imel spet smolo. Ob otvoritvi žičnice so bile pionirske tekme. Tekmovali smo v slalomu. Namesto da bi vozil skozi vratca, sem šel kar naravnost proti cilju.

Spočita in napolnjeni svežega zraka smo dočakali 2. februar, ko je pričel pouk.

Pionir Rudolf Teyrovsky

ZDRAVNIŠKA POSVETOVALNICA

L. M. — Š. K. Zakaj nastanejo bradavice in kako jih odpravimo?

Bradavice so posledica prevelikega množenja kožnih celic na nekem ostro omejenem predelu telesa, običajno na rokah, prstih itd. Torej nekakšna novotvorba, ki se dvigne iznad površja kože. Pravega vzroka ne poznamo, ker pa se po mesece dolgi inkubaciji bradavice prenašajo, obstoji možnost infekcije. Ločimo trde, navadne bradavice otrok in odraslih, ploske v obliki številnih majhnih, rjavorumenih zatrdin pri otrocih in starostne bradavice na prsih in hrbtu, včasih tudi na obrazu.

Glavna skrb je, odstraniti bradavice tako, da ne bo potem brazgotin. Pri odraslih poizkušamo najprej omehčati vrhnjo plast kože, potem bradavice z ostro navadno žlico brez bolečin za zmeraj odstranimo. Tudi z raznimi jedkimi sredstvi jih poizkušamo uničiti, vendar moramo zelo paziti, da ne zaidemo pregloboko v zdravo tkivo. Tako odstranimo tudi globoke bradavice na nogah, ki jih često zamenjujemo s kurjimi očesi. Odsvetovati pa moramo uporabo solitrne kisline, ker povzroča grde brazgotine.

V slučaju, da to ne pomaga, lahko uničimo bradavice elektrolitično ali pa z rentgenskimi žarki. Ploske otroške bradavice odstranimo včasih s 5 — 10 procentno resorcincink pasto; zvečer jih namažemo, zjutraj pa z milom in toplo vodo zmijemo. Če jih je zelo dosti, priporočamo obsevanje z rentgenom.

RUŽ-POST in novinarski večeri

Ko smo v januarju razgovarjali o nalogah, ki jih bomo imeli v februarju, in prav februar mesec in naslednjega pol določili za mesec našega lista, nikomur ni prišlo na misel, da je to najneprimernejši čas za take stvari. Že od začetka smo se namreč sporazumeli, naj naše spoznavanje in razgovarjanje z naročniki in bralci ne bo »uradno«, marveč čimbolj neposredno, družabno. In kdo ne bi vedel, da nekaj domačih melodij najbolj približa Gorenjca Gorenjcu.

„Greš vseeno plesat, čeprav je post?« tako je vprašala neznanka svojo prijateljico, ko je godba zaigrala prvo plesno melodijo.

»Presneta smola!« sem pomislil, »Post je. To nam, ko smo planirali novinarske večere, ni prišlo na misel. Odslej bomo morali prirejati novinarske večere brez plesa, sploh bolj resne in času primerne.«

Kljub vsemu pa se je nekaj parov ojunačilo. Ob drugi melodiji jih je bilo že več, nato še več, tako da se je moral naš harmonikar Koča, ko je objavil zadnji ples, opravičevati, češ enajst je ura in še dolga pot je od Cerkelj do Kranja.

Tudi sicer je večer v Cerkljah kar prijetno potekel. Dvorana Zadružnega doma je bila polna, čeprav ni majhna. Vse bi se v redu končalo, če ne bi naš kinooperater »po pomoti« zavrtel dolgočasnega filma o islandskih toplih vrelcih in če bi prisotni vsaj malo posegli v pogovor. Tako pa se je ves razgovor »z bralci« skrčil na dialog: urednik — učitelj, ki je končal bolj zabavno kot poučno. Ko pa pridemo drugič, bo prav gotovo boljše, če bodo stari naročniki molčali kot to pot, bo pa 65 novih naročnikov imelo prav gotovo kaj pripomniti.

Ko smo v svoji »Antilopi« (tako smo krstili avto, ki nas je prevažal) drčali proti Železnikom, je post kot mora visel nad nami. Ni nam sicer kvaril osebnega razpoloženja, bali smo se le, da ne bomo razočarani, ko bo naš »trio« zaigral za ples. Tešili smo se, da je prvi in dobršni del drugega postnega tedna že za nami in da so ljudje na postni čas že malo pozabili. Mislili smo tudi, da v Železnikih, kjer je industrija že dokaj močno zasidrana, ni takšne ostre meje pust — post.

Zato je bilo razočaranje toliko večje, ko se je ob prvih in vseh naslednjih melodijah sukalo po deskah prostornega fizkulturnega doma le nekaj parov.

Pa smo pozneje zvedeli, da ljudem ni pokvaril razpoloženja toliko post kot naš kinoprojektor, ki je že pri prvem filmu odpovedal. Ker smo jih »zmotili« sredi filma, so bili ljudje tolikanj razočarani, da tega niti povedati niso hoteli, niti niso, razen spet častne izjeme, hoteli povedati svojega mnenja o časopisu.

Na poti v Besnico smo prav resno premišljevali, ali naj sploh pokažemo naš »trio« ali ne. Če še v Železnikih ni šlo... In v Železnike smo kinoaparaturo vsaj vzeli s seboj, tu pa še tega ni bilo. In post, post...

Ob pol sedmih smo bili že na cilju, čeprav je bil začetek določen za uro kasneje. V gasilskem domu so pravkar šele zakurili. V mraku je bilo videti vse tako pusto. Ker v mrzlem domu ni kazalo čakati dolgo uro, smo odšli v gostilno, ki pa ni bila prav nič toplejša. Tudi tam ni bilo žive duše. Postregli smo si s kozarčkom žganja, ki so nam ga — menda zato, ker so mislili, da smo bolj petični, — zaračunali kar 2 dinarja draže.

Do pol osme se je zbralo že precej ljudi. Še iz drugih, oddaljenejših vasi so prišli. Čez četrt ure smo začeli. Dvorana je bila nabito polna. Zvrstil se je zunanjepolitični pregled, reportaža o rojstvu časopisa in gospodarski pregled, vmes pa so napovedovalec in »trio« prav prijetno zabavali občinstvo. Razpoloženje je raslo in doseglo vrhunec, ko je gospodarski urednik začel zastavljati občinstvu nagradna vprašanja. Ljudem so se razvezali jeziki in v pogovoru, ki je zaključil program, smo kar prijetno pokramljali o dobrih in slabih straneh časopisa. »Razbiti tisti nevidni zid, ki loči občinstvo od nastopajočih«, — to je bil namen naših večerov. Šele v Besnici je to res uspelo.

Po prireditvi se je vse zavrtelo, staro in mlado. Prav prijetno je bilo v sicer nekoliko tesnem domu.

»Nikdar še nismo v Besnici na post plesali,« je dejal nek starejši možakar, »danes bom pa tudi jaz, saj so prvič v zgodovini Besnice pri nas novinarji.« In se je kot mladenič pognal v poskočno polko.

Še bomo prišli v Besnico, Cerklje, Železnike, Poljane in Bohinj in Gornjesavsko dolino in v kamniški konec. Povsod po Gorenjskem bomo šli in navezali čim tesnejše stike z ljudmi. Saj vemo, da bomo tako veliko laže prisluhnili željam naših bralcev in jim v mnogočem bolj ugodili kot do sedaj.

Nekaj za naše žene

Praktični nasveti

Vinske madeže zelo težko odstraniš, zlasti če so stari. Pri nekaterih tkaninah madež izgine, če ga takoj potresešs soljo in ga izpereš z milom in mlačno vodo.

—

Kako operemo dežnik? Če je blaten, odstranimo posušeno blato z ščetko, nato dežnik operi z mlačno vodo, v katero si dala nekoliko amonijaka ali vinskega kisa.

Če hočeš dežnik dolgo ohraniti lep, ga pri sušenju le na pol razpni.

—

Bele čipke operi v milnici. Ne smeš jih pa ožeti, temveč le prav narahlo stiskati med dlanmi. Črne čipke operi v kavinem ali čajnem odcedku.

Nekaj krompirjevih jedi

Majaronov krompir. (Nekaj velikih krompirjev olupi in nareži na majhne kocke. Posebej razbeli v kozici mast, dodaj drobno sesekljane čebule in 2 žlici moke. Svetlemu prežganju prideni na kocke narezanega krompirja, dolij juhe, kostnega odvara ali vode in kuhaj. Osoli in odišavi z majaronom, lavorovim listom, poprom in kisom (lahko dodaš tudi drobno sesekljano kislo kumarico).

Ocvrte krompirjeve rezine: 3/4 kg krompirja narežemo na palčice, jih obrišemo in vržemo v vročo mast, da se zapečejo, nato jih v manj vroči masti specimo. Pečene rezine dajemo v toplo kozico in vsako posebej osolimo.

Krompirjev puding: Vmešamo 7 dkg masla ali masti, pretlačenega krompirja, soli, nastrganega muškatnega orešča in sneg 3 beljakov. Vse to vlijemo v pomaščen pudingov model in kuhamo pol ure v sopari. Nato puding oblijemo z razbeljenim maslom ali mastjo in ga pred serviranjem obložimo s sekljano šunko (ostanki), zelenim grahom, špinačo itd.

Krompirjeva torta: Dobro vmešamo 1/4 sladkorja, 1/4 kg ohlajenega kuhanega in nastrganega krompirja, 7 dkg oluplje nih in zmletih mandeljev, 5 do 6 rumenjakov, sok ene limone in lupinice polovice limone ter 2 prgišči drobtin. Pridamo trd sneg iz vseh petih ali šestih beljakov. Torto pečemo 2 uri in jo potem oblijemo s čokoladnim ledom.

Krompirjeva polenta: 4 do 6 velikih krompirjev skuhamo, olupimo in pretlačimo. Potem zgnetemo na deski 50 dkg moke, 2 jajci, 10 dkg surovega masla ali masti, sol in pretlačeni krompir. Gladko krompirjevo testo razvaljamo za palec debelo in ga nadevamo: Nadev: 15 do 20 dkg surovega masla in 3 do 4 rumenjake dobro zmešamo in pomažemo po razvaljanem testu. Vrhu potresemo naribanega parmezana, testo zvijemo in ga v pritiču kuhamo 2 uri. Kuhano polento razrežemo na rezine, zabelimo z maslom in drobtinami serviramo k divjačini, pljučna pečenki ali mesni omaki.

O mozoljih

Mozolje ali prišče dobivajo predvsem ljudje z mastno kožo. Na taki koži vidimo pogosto tudi sojedce (Mitesser — po domače kožni črvi ali zajedalci), iz katerih se nemalokrat razvijejo mozolji.

Kako se jih znebimo? Iztiskati smemo le sojedce, ki niso vneti, in že ognojene prišče. Nikakor pa ne smemo iztiskati vnetij, ki segajo globje v kožo in jih čutimo kot otrdela, nekoliko zatekla mesta. Pred iztiskanjem omehčajmo kožo na obrazu z vročo vodo ali s parno kopeljo. Nato lice osušimo z brisačo in očistimo z vato, namočeno v čisti alkohol ali kolonjsko vodo. Pri iztiskavanju ovijmo prste z vato, tako da se nohti ne dotikajo kože. Sojedce in prišče stiskajmo počasi. Ko smo končali z iztiskavanjem, obložimo iztisnjena mesta z vato, prepojeno z limonovim sokom, ki jo pustimo tam nekaj ur, da se lojnice zapro.

Parna kopel: Držimo obraz 15 cm nad loncem z vrelo vodo, lipovim ali kamelličnim čajem. Glavo si prekrijemo z gostim blagom, da para ne bo uhajala, in ostanemo tako 8 minut. Nato lice obrišemo s čisto brisačo. Po parni kopeli ne hodimo ven, kajti prenagla menjava temperature koži škoduje.

S sodišča

Zofija Held in Sonja Rajhard iz Tržiča sta letos v januarju ob večerih kradli različno obleko po stanovanjih v Stražišču. Za kazen bosta odsedeli vsaka 6 mesecev.

Franc Demšar iz Češnjice v Selški dolini je vzel lani jeseni v bližnjem Logu dve železni tračnici v vrednosti 5.229 din, last podjetja »Niko« v Železnikih. Obsojen je bil na tri mesece zapora in plačilo odškodnine.

Slavko Roblek iz Loma pri Tržiču se je lani v novembru odpravil s staro vojaško puško v državno lovišče pod Storžičem nad gamse. Pri divjem lovu so ga zasačili; sodišče ga je obsodilo na 2.000 din denarne kazni.

Ivan Grum z Jesenic je prišel lani konec aprila na dom Miroslave Burje v Naklem, češ da ga pošilja njena mati popravit šivalni stroj. Burjeva ni spregledala laži, zato ga je pustila k stroju. Med »popravljanjem« je vzel Grum iz šiv. stroja več dobrih delov in jih zamenjal s slabšimi, ki za šivalni stroj sploh niso porabni. Tako je oškodoval Burjevo najmanj za 10 tisočakov. Zaradi goljufije ga je sodišče obsodilo na 8 mesecev zapora.

Frančiška Jazbec je ukradla ob cesti Stahovica—Kamniška Bistrica 2 prm bukovih drv in jih prepeljala na svoj dom. Obsojena je na 3 mesece zapora.

ZANIMIVOSTI PO ŠIRNEM SVETU

DELFINI — IGRALCI

Na Floridi v ZDA so dosegli pri dresuri rib zanimive rezultate. Največjo senzacijo vzbuja delfin Flippy, ki prevaža čoln s svojim dreserjem in njegovim psom. Pes in Flippy se odlično razumeta. Flippy pride večkrat k obali, pomoli glavo iz vode in pes mu jo v znak prijateljstva oblizuje. Delfin igra na t o en o, zvoni in d iga zastavice itd., zna skakati skozi obroče in to celo skozi take, ki so prekriti s papirjem, prinaša iz vode pred-

mete, ki jih vrže tja dreser in podobno. Ob koncu programa spustijo Flippyju v vodo nosila, na katerih mirno leži ves čas, ko ga pregledujejo, če ni morda dobil med izvajanjem programa sončnih opeklin, za katere je zelo občutljiv. Ko ga mažejo po opeklinah, leži popolnoma mirno.

NIČ NISO BOLJŠI OD NAŠIH

Lani so avtomobilisti Združenih držav povozili do smrti nič več in nič manj kakor 38.000 ljudi. Do smrti se je ponesrečilo v Ameriki 95.000 ljudi, lažje in težje poškodbe pa je dobilo 10 milijonov ljudi.

NAJMANJŠA KNJIGA NA SVETU

V Parizu so odkrili knjigo, ki je po vsej verjetnosti najmanjša na svetu. Knjiga je pisana v latinskem jeziku in jo je mogoče brati samo s povečevalnim steklom. Strani so dolge 3,86 mm.

SS = Stalinov OROŽJE

Pričevanje Aleksandra Weissberga - Cybulskega
Obtožba je bila pripravljena v Berlinu - Zloba je zbesnela

(Nadaljevanje)

Znani avstrijski znanstvenik Aleksander Weissberg, ki je v zaporu v Sovjetski zvezi slišal od generala Boguckega, da je Stalin ponaredil obremenilne dokumente proti maršalu Tuhačevskemu in ostalim voditeljem Rdeče armade, se je kasneje zanimal za to stvar, zlasti za ponarejene dokumente. O tem je govoril z različnimi osebami, ki so bile med vojno v ruskih zaporih, kasneje pa je konsultiral razne vire, zlasti spise Beneša, Churchilla, Krivickega in Walterja Hagena, človeka nemške obveščevalne službe. Prišel je do sledeče ugotovitve:

Stalin se je bal las'ne sence

Tuhačevski in njegovi tovariši iz vodstva Rdeče armade so bili ogorčeni nad uničenjem stare boljševiške garde na velikih procesih. V rokah oficirjev je bila oborožena sila države. Podrejena jim je bila moskovska garnizija. Lahko bi bili zavzeli Kremlj. Lahko bi bili izdali navidezen nalog o zaščiti politbiroja in Stalina in potem z nekoliko izbranih oficirjev aretirali diktatorja. Stalin se je bal svoje lastne sence. Tuhačevski je bil zelo popularen. Ni sicer izvedel državnega udara, lahko bi ga pa bil. To je Stalinu zadostovalo. Generalštab Rdeče armade je bilo treba likvidirati.

Dokumente, ki so kompromitirali Tuhačevskega, so izdelali nedvomno v kleteh Gestapa na Prinz Albrechtstrasse v Berlinu šefi Gestapa in Berens. Gestapovski šefi s tem Stalinu niso zagodli. On sam jih je izkoristil.

Za Stalina je bilo bolj nevarno, likvidirati junake Rdeče armade, kot pa voditelje bivše opozicije, ki jih je bil že prej ponižal in moralno zlomil. Tudi k lažnim priznanjem bi jih bil težje prisilil. Zato se je lotil zvite spletke.

Po nekem agentu NKVD, ki je »dezertiral« h Gestapu, je Stalin sugeriral gestapovskim šefom peklenski načrt: da pripravi s ponarejenimi dokumenti Ruse tako daleč, da obglavijo svojo lastno armado. Ponarejanje je organiziral Heidrich s Hitlerjevim dovoljenjem. Izdelali so korespondenco med Tuhačevskim in generali Reichswehra. Okoristili so se s takratnimi dobrimi službenimi odnosi med obema armadama. Rezultat ponarejanja je sveženj dokumentov, ki dokazujejo maršalovo izdajstvo. Najprej jih poizkušajo poslati v ruske roke skozi Češkoslovaško, potem pa jih preprosto predajo sovjetski ambasadi v Berlinu.

Nekaj mesecev prej se je NKVD-u posrečilo, obvestiti Beneša o domnevnih tajnih pogajanjih med nemškimi generali in Tuhačevskim. Beneš ne sluti nakane in smatra, da mora posvariti Stalina pred Tuhačevskim. To Beneševo pismo je kasneje za Stalina dodaten dokument v procesu proti maršalu. Tudi Churchill ne opazi provokacije.

Heidrich je bil po likvidaciji sovjetskih generalov prepričan, da se mu je z intrigami posrečilo, uničiti generalštab Rdeče armade, samo SS-general Berens ve, za kaj gre. »Bili smo samo Stalinovo orodje!« je dejal.

Če ne Kosjor, pa Kaganovič!

Weissberg pripoveduje o tem, kako je blaznost »velike čistke« privedla tako zapornike kakor tudi preiskovalce do tega, da več niso vedeli, kaj je resnica in kaj je laž.

V harkovskem zaporu NKVD je bilo približno petdeset študentov pod obtožbo, da so teroristična organizacija, ki je pripravljala umor Kosjora, sekretarja CK KP Ukrajine in člana politbiroja CK VKP(b). Že vse so priznali. Celo leto se je njihov preiskovalec trudil in končno vkladil vse zapisnike, ko je bil Kosjor prijet kot trockist. Kaj sedaj? Policist se ni dolgo trudil. Vsi študentje so morali priznati, da so namenoma prevarali preiskovalce in prikrili, da so pripravljali atentat na Kaganoviča — in ne na Kosjora.

General Bogucki je Weissbergu pripovedoval o temle dogodku:

Predsednik ukrajinske vlade Marčak in Lepleski, ljudski komisar za notranje zadeve, sta se nekega večera ob pijači pogovarjala o aretaciji Tuhačevskega in vodilnih generalov:

— Nezaslišano je, da preide ves generalštab na sovražnikovo stran. Kako so mogli držati take izdajalce na vodilnih mestih? Sedaj imajo Nemci in Japonci vse vojaške načrte, zdaj moramo vse spet izpremeniti. Kako ogromni bodo stroški, če bomo morali ponovno zgraditi vse utrdbe.

Marčak je odgovoril:

— Morda pa le ni bilo vse tako strašno. Nemara se le tako govori.

Ko se je Marček naspal in pregnal mačka, se ga je polastila nepopisna groza: »Kaj sem vendar rekel? Gotovo me je Lepleski preizkušal. Sicer je tudi on rekel nekaj prav tako nerodnih stvari, toda on je bil gotovo dogovorjen z Moskvo. Kaj če me je že naznanil?« Marčak ni našel drugega izhoda, kakor da je telefoniral v Moskvo šefu NKVD Ježovu in mu povedal, kaj je govoril Lepleski. Drugi dan so slednjega zaprli, čez dva dni pa še Marčaka. Tudi Lepleski je naznanil njegove besede. Oba sta priznala, da sta bila zarotnika proti sovjetski državi in vohunila za Nemčijo in Poljsko, da sta organizirala terorističe akcije proti Stalinu in drugim, da sta vnašala nered v gospodarstvo itd., itd.

(Dalje prihodnjič)

ENA NA TISTE, KI SO SAMI VAJE ZAPRTI

Vratar: »Za koga bo pa to?«
Delavci: »Za naš delavski svet, ki je tako zaprt!« (Iz »Totega lista«)

Prva „Inteksova" nagradna križanka

Vrednost vseh nagrad 25000 din

Za »Inteksovi« nagradni križanki razpisuje uredništvo sledeče nagrade:

1. 4 m žameta za moški suknjič,
2. — 3. po 5 m blaga za žensko obleko,
4. ducat moških robcev,
5. ducat ženskih robcev,
6. — 7. po 3 m blaga za moške srajce,
8. — 9. celoletno brezplačno prejemanje našega lista.

Obe rešitvi s priloženima izrezkoma križank pošljite na uredništvo do 2. aprila.

Vodoravno: 1. prvi produkt bombaža, 6. borba vsakega delavca v tovarni, 14. priznan zimski izdelek, ki ga proizvaja tovarna, 19. teža embalaže, 20. kratica za republiko Slovenijo, 22. ribja koščica, 23. vprašalnica, 24. množinska oblika oseb. zaimka, 25. vrsta dragulja, 26. vrba, 28. gorovje v Sloveniji, 31. vrsta ljudi, 34. đelam (lat.), 35. veznik, 36. pripadnik skupine narodov v Evropi, 38. moško ime, 40. streže bolnikom, 43. ima kolo, 44. zastopstvo tovarne »Inteks« v glavnem mestu APV, 46. sedež podjetja »Inteks«, 47. zastopstvo tovarne »Inteks« v glavnem mestu FLRJ, 50. oblika glagola biti, 51. različna soglasnika, 53. prebivalec Rovt, 56. vrsta tkanine, 59. število, 60. vzklik, 61. predlog, 62. eventualno (okrajšano), 63. dva različna soglasnika, 66. veznik (domača oblika), 68. jarem, 70 kazalni zaimek, 71. igralna karta, 72. Čapkova drama, 74. zvijača, 76. oblika glagola nesti, 77. pravnik, 79. igralec pušali na mehove, 80. enaki soglasniki, 81. vrsta avtomobila, 83. oblika osebnega zaimka, 84. moško ime, 85. mednarodna diplomatska oznaka, 86. števnik, 87. poglavar družine, 89. vzklik, 90. pes najde..., 91. židovska mestna četrt, 93. žival v džungli (2. skl. množ.), 94. A) predlog, 97. oblika osebnega zaimka, 101. pregreha, 102. povr. zaimek, 105. obratno »so«, 107. se nahaja v zemlji, 109. kralj živali, 110. vrsta blaga za srajce, 112. ni top, 115. priznana tkanina za površnike — ki jo izdeluje tovarna »Inteks«, 118. sum, 119. vprašalnica (okraj.), 120. ne govori, 121. oblika oseb. zaimka, 122. glavno mesto soseđ. države, 123. vrsta pesnitve, 124. prislov, 126. kazal. zaimek, 127. ima 24 ur, 128. pivo, 130. del glave, 132. nikalnica, 134. prislov, 136., 137., 138 velja za tkanine tovarne »Inteks«.

Navpično: 1. leta po zraku, 2. ni kriv, 3. doba, 4. pritrdilnica, 5. resnična, 7. nasprotno od nič, 8. končujem (v radiotelegr.), 9. množ'čna organizacija (kratice), 10. kazalni zaimek, 11. obratno »le«, 12. rabimo za vlak, 13. spravi skupaj, 15. veznik, 16. vzklik, 17. gozdni sadež (2. skl. množ.) 18. pogorje na polotoku Halkidiki, 21. bonbon, 24. oseba (2. skl. množ.), 27. kurirji, 29. polni naslov (okrajš.), 30. prekomorske države (kratice), 32. počakaj (v radiotelegr.), 33. naselje, 36. ima na glavi, kadar nosi težo, 37. glej 43 vodoravno, 38. površinska mera, 39. osebni zaimek, 41. kazalni zaimek, 42. brani državo, 48. delanje, čin, 49. oddelek tekstilne tovarne, 52. vlada med delavci v tovarni, 54. glej 39 navpično, 55. vzklik, 57. ljudski odbor (kratice), 58. nikalnica, 63. dovolj, 64. vrsta športa, 65. darilo, 67. sredstvo za pisanje, 69. ime za geometrični lik zemlje, 73. udor (2. skl.), 75. kazalni zaimek, 76. vzklik, 78. kvaliteten artikel, ki ga potrebuje — človek vsak dan, 79. otrok, 82. nabere čebela, 83. okorel, trd, 86. zabit kol ali pilot, 88. sestavni del narkoze, 90. pesnitev, 82. delo (v latinščini), 93. pri nas redka ptica, 94. denarna omara (fonetično), 95. rastlina, 96. podjetje, ki razpisuje nagradno križanko, 97. dimenzije, 98. morska žival, 100. veselje kvartopirca, 101. lakota, 102. oblika glagola biti, 103. sestavni del dneva, 104. vstavi OZE, 106. izraz v tenisu, 108. bog ljubezni, 110. se dvigajo na trgu, 111. rabš šivilja, 113. svobodno tržaško ozemlje (kratica), 114. število, 116. gradbeni material, 117. naslovljeno (okrajš.), 120. ni vaš, 125. prislov, 127. nasprotno »ne«, 128. glej 128. vodoravno, 129. oblika glagola biti, 131. spolnik (franc.), 133. je (angl.), 135. obratno »pa«.

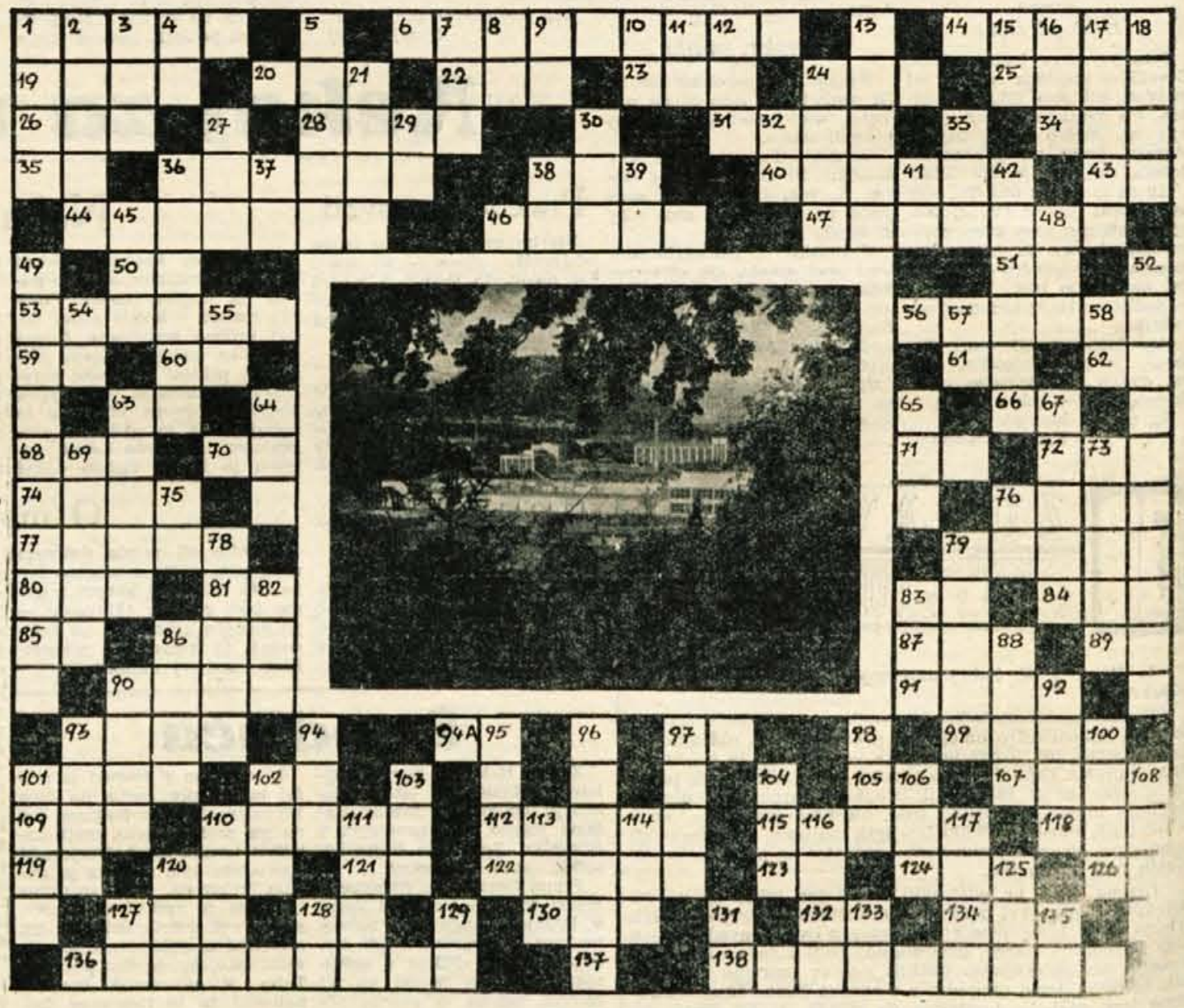

PRAVNI NASVETI

O zapuščini

V. A. — S. A. Zanima vas, ali imajo ostroci iz prvega zakona pravico jemati reči, kupljene v drugem zakonu, v kolikor niso izključno last, in kaj lahko ukrenete tedaj, ko je sodišče v vaši odsotnosti prisodilo ostroka iz drugega zakona eno osmino, vam pa eno četrtino moževe zapuščine.

Odgovor: Po poroki ostane vsak zakonec še zmeraj lastnik imovine, ki jo je prinesel v zakon. Imovina, ki sta si jo pridobila zakonca s skupnim delom v zakonu, pa je njuna skupna last. Če pride do spora med zakoncema ali med njunimi nasledniki, odloča o delitvi imovine sodišče. Če veste, da so si otroci iz prvega zakona prilastili predmete, ki so izključno vaši ali pa so last vas in vašega pokojnega moža, lahko tožite otroke iz prvega zakona, da vam predmete vrnejo ali da priznajo solastnino.

Po vašem dopisu sodim, da je sodišče razdelilo zapuščino po predpisih, ki se uporabljajo, če umrli ni zapustil veljavne oporoke. Vendar lahko tisti, ki ima večjo dedno pravico (n. pr. po oporoki postavljeni dedič), toži tistega, ki si je vzel zapuščino za posest, da mu jo v celoti ali delno odstopi. Za ugotovitev lastnine posameznih kosov dediščine vložite lastninsko tožbo in ne dediščinsko. Predpostavljam, da boste dediščinsko tožbo dobili je, če imate veljavno oporoko, s katero postavlja vaš mož sinova iz drugega zakona kot dediča.

O služnostih

A. L. — M. Ali ima sosed pravico zahtevati, da mu dovolite prehod čez vrt?

Odgovor: Te pravice sosed nima. Tako imenovana služnost pešpoti preko vašega vrta bi za soseda nastala šele po 30 letih izkoriščanja te pravice in to šele po vpisu služnosti kot realnega bremena na vašem zemljišču v zemljiško knjigo. Ker pa še ni preteklo 30 let, odkar ste sosedu ustno dovolili prehod čez vaš vrt, mu lahko brez nadaljnjega to prepoveste. Seveda le tedaj, če ni bilo govora o trajanju tega dovoljenja.

• Šport • Telesna vzgoja • Šport •

Zakaj smo opustili Triglavski smuk

Pod tem naslovom vprašuje »Alpski vozač«, zakaj je opuščen Mihov smuk in zakaj smo že tretje leto brez Triglavskega smuka. Ne bom mogel dati izčrpnega odgovora na postavljeno vprašanje, ker zato nisem niti pooblaščen, niti nisem dovolj seznanjen z ovirami, ki so nastopile v zadnjih letih ter preprečile obe prireditvi.

Vsekakor sta tekmovanji potrebni. Vprašanje je le, ali sta izvedljivi zdaj, ko so odpadle vse subvencije za take prireditve. Znano je, da je Triglavski smuk zvezan s precejšnimi težavami, zahtevnimi in dolgotrajnimi pripravami in velikimi izdatki. Verjetno je tu vzrok, da ga zadnja leta ni več. Letos je slišati, da ga bo spet priredila Gorenjska podzveza.

»Partizan« in Planinsko društvo v Mojstrani močno občutita vrzel, ki je nastala, odkar je opuščen Triglavski smuk. Zato sta se obe društvi odločili organizirati novo tekmovanje alpskih smučarjev. Priprave so v polnem teku in konec meseca bo prvič prirejen »Smuk Čopovega Jožeta« z Luknje v Vrata. Jože bo star letos — menda v tistih dneh — 60 let. Ta smuk bo kljub svojim šestim križem sam otvoril in s tem pokazal, kako gore utrdijo človeka. V dneh tekmovanja bo odprt Aljažev dom v Vratih, preskrbljen je prevoz prtljage iz Mojstrane v Vrata in tudi vse ostale priprave zadovoljivo potekajo. Tako obe domači društvi upravičeno pričakujeta, da bo to novo tekmovanje alpskih smučarjev postalo stalno srečanje naših smučarjev z divjelepo triglavsko naravo, da bo že s tem, ker se bo imenovalo po človeku, ki je prodrl najdalje v skrivnosti naših gora in se najvztrajneje boril z njimi, našlo med tekmovalci primeren odziv in se utrdilo ter da bo uspešno budilo zanimanje za premalo množično alpsko smučanje.

Če v Mojstrani uvajajo novo alpsko tekmovanje, pa je tembolj čudno, da so v Kranjski gori pozabili na svojega rojaka, alpinista in borca Miho, na smuk, ki so mu nadeli njegovo ime. Verjetno bi lahko vsako leto priredili znani Mihov smuk. In če bi še Gorenjska podvzeza organizirala Triglavski smuk, — pa bi bila tudi srečanja alpskih smučarjev veliko pogostejša, čeprav še daleč ne tako pogosta, kot so tekmovanja ostalih smučarskih disciplin.

Ž. F.

„Prizadetim pionirjem"!

Pod tem naslovom je dobilo uredništvo odgovor uprave NTK »Projektor«, ki ga pa zaradi dolžine ne more v celoti objaviti. Zato povzemamo nekaj najvažnejših misli:

»Govoriti o izkoriščanju mladine, posebno pa pionirjev v našem klubu, ki edini v Sloveniji res skrbi za nenehen dotok novih članov, je brez vsake podlage. V večini primerov, ki so jih navedli mladi pisci, da bi ilustrirali »izkoriščanje«, gre za nerazumevanje in nepoznavanje razmer, v katerih dela naš klub.

Predvsem o problemu žogic. Treba je vedeti, da so cene žogicam danes še zelo visoke, 150 dinarjev. Naš klub jih je v preteklem letu porabil kar 600, pomeni, da smo morali v letu 1952. plačati samo za žogice 80.000 dinarjev. Če pa bi vsi člani, ki jih je bilo ob koncu l. 1952, hoteli igrati z novimi žogicami, potem niti dvakrat tolikšna vsota ne bi zadoščala. Vsi današnji vrhunski igralci so v še težjih pogojih, kot so danes, ne samo trenirali, marveč tudi tekmovali z zakrpanimi žogicami. Predvsem gre tu za vztrajnost in voljo. Za napredovanje v tem športu niso važne samo žogice. Pomanjkanje žogic je problem, ki tare vse namizno-teniške sekcije v Sloveniji. Lahko pa rečem, da smo v Kranju ta problem še najmanj občutili, ker se uprava trudi, da po svojih možnostih zadovolji vse svoje člane.

Do konca januarja, ko so pričela s prenavljanjem telovadnice, smo imeli uveden reden trening po urniku. Vsak član je imel določene ure za

(Nadaljevanje na 8. strani.)

Kratke športne vesti

Smučarski klub Jezersko je priredil preteklo nedeljo tekmovanje najstarejših jezerskih smučarjev. V starostni skupini od 50 let dalje je zmagal stari planinec in gorski reševalec Anton Ekar, ki je bil hkrati tudi zmagovalec dneva.

Odbojka v Kamniku. Pred kratkim so se kamniški gimnazijci pomerili v odbojki s svojimi vrstniki iz klasične gimnazije v Ljubljani. Čeprav so Kamničani že vodili z 2 : 0, so vendarle zmagali Ljubljančani z rezultatom 3:2.

Na občnem zboru »Partizana« v Domžalah so ugotovili, da so v preteklem letu dosegli največje uspehe košarkarji, medtem ko v telovadbi niso bili doseženi vidnejši uspehi, ker jim primanjkuje vaditeljev.

TVD »Partizan« v Železnikih je pred dobrim tednom organiziral tekmovanje v smuku, slalomu in skokih. Tekmovanja se je udeležilo lepo število članov, mladincev in pionirjev, manj pa je bilo članic in mladink.

60-metrska skakalnica v Kranju

Ing. Stanko Bloudek je že dolgo prizadeval, da najde v bližini Ljubljane primeren prostor za gradnjo 60-metrske skakalnice. Pred dnevi je po daljšem iskanju našel primeren teren v Kranju, pod Šmarjetno goro v »Bauhenku« nasproti tovarne »Tiskanina«. Mesto Kranj bi z dograditvijo tega športnega objekta vsekakor napravilo velik korak naprej v športnem in turističnem pogledu. Zato se upravičeno pričakuje, da bodo odgovorni gospodarski forumi vsestransko podprli to prizadevanje.

Po izjavi ing. Bloudka je ob vznožju predvidene skakalnice zelo primeren teren za zgraditev drsališča, ki ga Kranj prav gotovo tako nujno potrebuje. Če pa bi ob severni strani Jošta, kjer sneg najdalje obleži, speljali še kratko smučarsko vzpenjačo, bi Kranj lahko postal idealen zimsko turističen in športni center, predvsem zaradi bližine Ljubljane.

To nam je lepo dokazala pretekla nedelja, ko je na stotine ljubljanskih smučarjev prispelo s posebnim vlakom pod Jošt.

(Odreži in izpolni)

Dopisnica

10 din

Uprava

„Glasu Gorenjske"

KRANJ

Savski breg 2

(ime in priimek

(kraj, ulica, štev., zadnja pošta)

naročam tednik „Glas Gorenjske".

Naročnino (celoletno, polletno, četrtletno, mesečno) bom poravnal, čim prejmem položnico.

podpis:

(Odreži in izpolni)

5

THEODOR STORM

USTOBRBEC

Prevedel Rudolf Kresal

„Ah, ti ljubi bogec," je tožil Jurček, „da mora mene, ubogo živinče, zadeti tolikšna nesreča! Modrostni zobek, pravite, gospod pomočnik? Tega še nihče ni imel v rodbini! Tedaj bo najbrž konec tudi mojega jurčkovstva?"

„Vsekakor, prijatelj," je dejal Wagner. „Slugo z modrostnimi zobmi prav lahko pogrešam; te stvarce so samo za nas učene ljudi. Toda saj imaš še nečaka, ki se je tudi oglasil pri meni zaradi službe. Morda," in obrnil se je k doktorju Faustu, „dovolite, vaša svetlost!"

Doktor Faust je napravil dostojanstveno kretnjo z glavo.

„Storite, kar vam je ljubo, dragi moj Wagner," je dejal; „toda s svojimi malenkostmi me ne motite več v proučevanju magije!"

„Poslušaj, prijateljček," je dejal sosedu neki krojaški pomočnik, ki se je pred mano naslanjal na ograjo, „saj to ne spada k igri; poznam jo, še ni dolgo, ko sem jo videl v Seifersdorfu." — Oni pa je samo dejal: „Drži jezik, Leipziger!" in ga sunil v rebra.

— — Na odru je ta čas nastopil drug Jurček. Bil je zelo podoben svojemu bolnemu stricu, tudi govoril je natanko tako kakor oni; samo gibljivi palec mu je manjkal in bilo je videti, da nima v nosu nikakega čenka.

S srca se mi je zvalil kamen, ko se je zdaj igra mirno nadaljevala, in kmalu sem pozabil na vse okoli sebe. Prikazal se je vražji Mefisto v ognjenordečem plašču z rožičkom na čelu, in Faust je s svojo krvjo podpisal peklensko pogodbo:

„Štiriindvajset let mi moraš služiti, potem bom tvoj z dušo in telesom."

Nato sta oba v hudičevem plašču odletela po zraku. Za Jurčka je priletela iz zraka velikanska krastača z netopirjevimi perutmi. „Na tem peklenskem vrabcu naj jezdim v Parmo?" je vzklikril. Ko je goda šmajaje se pokimala, je sedel nanjo in odletel za onima dvema.

— — Postavil sem se bil čisto zadaj k steni, kjer sem lahko bolje videl prek vseh glav. In zdaj se je zavesa dvignila za zadnje dejanje.

Nazadnje je rok pokekel. Faust in Jurček sta spet v svojem rodnem mestu. Jurček je postal nočni čuvaj; hodi po temnih cestah in oznanja ure:

Zdajle, o gospodje, čujte,
moja žena ima burklje;
ženskih kril naj vas bo strah,
polnoč bije, čas je tak!

Od daleč se sliši glas zvona, ki bije polnoči. Tedaj se na oder opoteče Faust; poskuša moliti, toda iz grla se mu izvije plač, slišati je samo šklepetanje zob. Od zgoraj zagrmi neki glas:

„Fauste, Fauste, in aeternum damnatus est!"

„Pravkar so iz zraka v ognjenem dežju prihrumeli črnodlaki hudiči, da bi se pozabavali nesrečneža, ko sem začutil, da se premika ena izmed desk pod mojimi nogami, ko sem se pripognil, da bi jo popravil, mi je bilo, kakor da slišim iz temnega prostora pod seboj nekak šum. Prisluhnil sem; slišati je bilo ihtenje otroškega glasu. — Lizi! sem si mislil. Kaj če je Lizi! Kakor skala mi je padel na vest ves greh; kaj sta mi bila zdaj mar doktor Faust in njegova pot v pekel.

Z močno utripajočim srcem sem se preril med gledalci in ob strani zdrsnil po ogrodju dol. Hitro sem smuknil v prostor pod njim. Zdolž stene sem mogel hoditi čisto pokonci; toda bila je skoraj tema, tako da sem se zadeval v povsod podstavljene lestve in tramove. „Lizi!" sem zaklical. Ihtenje, ki sem ga bil že pravkar slišal, je iznenada utihnilo; toda tam v najtemnejšem kotu sem videl, da se nekaj giblje. Tipal sem dalje do konca prostora in — tam je sedela sključena v dve gubi in tiščala glavico med kolena.

Potegnil sem jo za obleko. „Lizi" sem tiho dejal, „ali si ti? Kaj delaš tukaj?"

Ni odgovorila, temveč je začela spet ihteti preglasno.

„Lizi!" sem jo spet vprašal. „Kaj ti je? Spregovori vendar vsaj eno besedo!"

Malo je dvignila glavo. „Kaj naj še govorim!" je dejala, „saj sam veš, da si polomil Nosančka."

„Da, Lizi!" sem malodušno odgovoril. „Mislim, da sem ga res jaz polomil."

— „Da ti! — Pa sem ti vendar rekla!"

„Lizi, kaj naj storim!"

„Nu, kaj, nič!"

„Toda kaj bo zdaj iz tega?"

„Nu, kaj, nič!" Spet je začela glasno jokati. „Toda jaz — ko pridem domov — jih dobim z bičem!"

„Ti z bičem, Lizi!" — Čutil sem se čisto uničenega. „Toda, ali je tvoj oče tako strog?"

„Ah, moj dobri oče!" je zaihtela Lizi.

Torej mati! O, kako sem, ves i uma, zasovražil to žensko, ki je s svojim lesenim obrazom zmerom sedela pri bajali!

Z odra sem zaslišal vzklikati novega Jurčka: „Igre je konec! Pridi, Gretka, odplešiva ven!" V istem trenutku se je tudi nad nama začelo podrsavanje in stopicanje nog in kmalu je vse zropotalo s klopi in sililo k izhodu; nazadnje je prišel mestni muzikant s tovariši, kakor sem mogel razbrati po glasovih basa, s katerim so med odhajanjem zadevali ob stene. Potem je počasi vse potihnilo, samo izza odra je bilo slišati še oba Tendlerjeva zakonca, ki sta se pogovarjala in pospravljala. Čez nekaj časa sta prišla tudi ona dva v dvorano;

najprej je bilo slišati, da ugašata sveče na notnih stojalih godcev in zatem po stenah; zakaj postajalo je vse temneje.

„Ko bi le vedel, kje je obtičala Lizi!" sem slišal vzkliknili gospoda Tendlerja proti svoji ženi, ki se je z nečim ukvarjala ob nasprotni steni.

„Kje naj bi bila!" mu je odvrnila. „Trma je; najbrž je odšla domov!"

„Žena", je odgovoril mož, „vsekakor ravnaš pretrdo z otrokom; saj je vendar tako občutljivega srca!"

„Ah kaj," je vzkliknila žena, „kazen je zaslužila; prav dobro ve, da je lepa lutka še od mojega pokojnega očeta! Ne boš je mogel več popraviti, a drugi Jurček je vendar samo za silo!"

Glasno prerekanje je odmevalo po prazni dvorani. Počepnil sem zraven Lizi; prijela sva se za roke in prav tiho sedela.

„V resnici se mi čisto prav godi," je spet začela žena, ki je stala zdaj nad najinima glavama. „Le zakaj sem dovolila, da si nocoj spet uprizoril to bogokletno delo! Moj pokojni oče ga nikoli ni hotel uprizoriti v svojih zadnjih letih!"

„No, no, Rezi!" je vzkliknil gospod Tendler. „Tvoj oče je bil čuden človek. Ta igra da zmerom polno blagajno; in mislim, da je tudi poučna in zgledna za mnogo brezbožnikov na svetu!"

„Mi pa smo jo nocoj zadnjikrat uprizorili. In zdaj mi več ne govori o njej!" je odvrnila žena.

Gospod Tendler je molčal. — Zdelo se je, da gori zdaj samo še ena lojenka. Oba zakonca sta se bližala izhodu.

„Lizi!" sem zešepetal. „Zaklenila naju bosta."

„Naj!" je dejala. „Jaz ne morem z njima; ne grem od tu!"

„Potem ostanem tudi jaz!"

„A tvoj oče in tvoja mati?"

„Vseeno ostanem pri tebi!"

Zdaj so zaloputnila vrata v dvorano. — Nato je šlo po stopnicah navzdol in potem sva slišala, kako je nekdo zaklenil velika hišna vrata.

Tako sva obsedela. Gotovo sva takole sedela četrt ure, ne da bi spregovorila besedico. Na srečo sem si domislil, da imam v žepu še dve masleni štrucki, ki sem ju kupil na poti sem za šiling, izprosjačen pri materi, in od vsega tega gledanja nanju čisto pozabil. Eno sem stisnil Lizi v njene drobne roke; molče jo je vzela, kakor da je samo po sebi umevno, da poskrbim za večerjo in sva nekaj časa jedla. Potem je bilo tudi tega konec. — Vstal sem in dejal: „Pojdiva za oder; tam bo svetleje; mislim, da sije zunaj mesec!" In Lizi se je dala mirno odvesti v dvorano mimo vsekrižem stoječih lestev.

Ko sva smuknila skozi obširni prostor, v odrišče, je sijal na okna svetli mesec.

Na žici, na kateri sta dopoldne viseli samo onti dve lutki, sem videl zdaj vse, ki so bile poprej nastopile v igri. Tu je sedel doktor Faust s svojim izrazitim bledim obrazom, Mefisto z rožičkom, tri črnodlaki hudički in tam zraven krilate krastače sta bila tudi oba Jurčka. Čisto tiho sta visela v medli mesečini; zdela sta se skoraj kakor mrliča. Prvi Jurček je na srečo pobešal kljunasti nos, sicer bi si mislil, da me s svojimi rogledi preganja.

GORENJSKE

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Z Jesenic in dolin obeh Sav

JESENIŠKA GODBA NA PIHALA IMA NOVO VODSTVO

V okviru jeseniške »Svobode« deluje pohvalno tudi godbi na pihala, ki je daleč na okrog ena najboljših in znana po vsej državi. Da bi svoje delo izboljšala, si je izvolila na letošnjem občnem zboru nov odbor, ki mu preseduje znani organizator in godbenik Franc Rozman. Dosedanje delo godbenikov je bilo pohvalno, vendar to nameravajo še izboljšati. Lepo so se pogovorili o nadaljnjem delu, želeč uspešno zastopati jeseniško železarno in jeseniško »Svobodo«.

BREŠKA MLADINA SE PREBUJA

Mladinski aktiv na Brezjah je uprizoril konec februarja »Maturo«, kakor je predvideval tekmovalni program za mladinski kongres.

Za mlade igralce, ki so tokrat prvič stopili na odrske deske, je bila »Matura« precej trd oreh. Požrtvovalni in vztrajni mladinci so vzlic težavam ta ognjeni igralski krst dobro prestali.

Da je prišlo do te uprizoritve, ima zaslugo predvsem občinski komite LMS, ki je našel pravilno pot k mladini. Mnenja smo, da bi brešla mladinski aktiv na podoben način lahko pritegnil tudi vso tisto mladino, ki še stoji ob strani in mladinske organizacije ne jemlje resno.

—

Po prizadevanju občinskega komiteja LMS so na Brezjah organizirali tudi smučarske tekme, na katerih je sodelovalo večje število pionirjev. Organizacija in izvedba tekem sta bili brezhibni. Zmagovalci so bili zelo zadovoljni, saj so prejeli lepa darila, ki jih je večji del poklonila tovarna »Elan«, in lični plaketi — izdelek tovariša Rajhmana, ki je vneto pomagal tudi pri organizaciji tekmovanja.

PARTIZAN

otvarja v soboto ob 19. uri

novo telovadnico

v I. gimn. - Titov trg, Kranj

VLJUDNO VABLJENI!

NOVO PREDILNICO BODO ODPRLI

Invalidsko podjetje »Industrija sukna« v Zapužah je poleg treh starih obratov zgradilo novo moderno enanadstropno predilnico, ki bo začela v kratkem obratovati. Nov tovarniški obrat bo v mnogem koristil izboljšanju proizvodnje, saj bo opremljen z modernejšimi stroji, ki si jih je podjetje samo nabavilo. Sploh v tem podjetju vedno bolj dvigajo kvaliteto izdelkov in jim gre prodaja sukna vse bolje od rok.

(Odreži in izpolni)

Bralci

Še je čas, da se naročite na najbolj razširjeni časopis na Gorenjskem, vplačate naročnino za 1953. leto in se tako vključite v

veliko nagradno žrebanje

100 lepih in vrednih nagrad vas čaka. Med njimi: moderna kuhinjska oprava, usnje za moški plašč, blago za ženske obleke, čevlji, žima, usnje, lemeži, kosa, opeka, vino, čokolada, posteljnina itd.

Samo do 20. marca je še čas. Zato še danes oddajte izpolnjeno dopisnico, da ne zamudite.

Stari naročniki! Oddajte to dopisnico svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, da se še oni naroče na naš list!

(Odreži in izpolni)

Med Grintovcem in Ljubljano

V TOVARNI »UNIVERSAL« SO IZBOLJŠALI DELOVNE POGOJE

V domžalski tovarni klobukov in slamnikov so imeli doslej kaj slabe higienske naprave. Delovni kolektiv je od presežka plač, ki ga je dosegel lani, prispeval za gradnjo kopalnice, stranišč in visečega prehoda iz enega obrata v drugi prav čeden znesek nad pol milijona dinarjev. Vse gradnje se zdaj dokončujejo.

IZ KAMNIKA

Poštni urad se je preselil v prenovljene prostore poštnega poslopja. Prostori so zelo okusno urejeni in so nov okras našemu letoviškemu mestu.

Ponovna brakada na divje prašiče, ki so se je udeležili lovci iz kamniškega okoliša, je bila spet uspešna. Podrli so tri divje marjasce in s tem zmanjšali število že za pet glav.

DROBNE IZ DOMŽAL

Protiletalska zaščita v našem mestu je pred tednom začela s tečaji za hišno zaščito, protikemično in veterinarsko ekipo. Tečaji so dvakrat tedensko in na njih predavajo strokovnjaki. Tečajniki redno obiskujejo predavanja.

Pred par dnevi je bil na gimnaziji **roditeljski sestanek**, ki se ga je udeležilo lepo število staršev. Dr. Maks Kremžar je govoril o splošnih znakih pubertetnikov in o boleznih, ki so s tem v zvezi. Zatem je podal prof. Etbin Bojc analizo o anketi dijakov četrtih razredov glede izbira poklica, kjer se je večina opredelila za obrtništvo. Prof. Milan Flerin pa je razpravljal o učnem načrtu moralne vzgoje in prikazal potrebo po tesnem sodelovanju staršev s šolo.

Domača **Zveza borcev** je ustanovila posebno komisijo, ki bo zbrala vse podatke o talcih, kateri so padli v Škocjanu, Jaršah, Domžalah, Vokiu, Ihanu in Šmuberku. Komisija je že začela z delom, ki ga ima v kratkem času dovršiti.

Preteklo soboto je imela »Svoboda« v Godbenem domu zelo uspel **koncertni večer** pod naslovom »Domžale v pesmi in glasbi«. Pred polno dvorano so z uspehom nastopili pionirski zbor, tamburaši, salonski orkester, godba na pihala, moški in mešani pevski zbor »Svobode«. Večer je bil pester in je dokazal močno razgibanost v glasbenem življenju mesta, kar je precejšnja zasluga prof. Habeta, ki vodi pevske zbore. Društvo bo s tem večerom gostovalo tudi na Viru, v Jaršah, Trzinu in Lukavici.

NESREČA ZARADI NAVALA NA AVTOBUS

Avtobus, ki pelje v soboto popoldne iz Kamnika v Tuhinjsko dolino, še ni prav ustavil na Glavnem trgu, ko je navalila nanj gneča potnikov. Pod vozilo so podrli Nežiko Novakovo, dijakinjo 8. razreda gimnazije, ki ji je kolo strlo stegnenico. Ponesrečenko so takoj odpeljali v bolnišnico.

Iz Poljanske doline

GOSPODINJSKI TEČAJ V POLJANAH

Gospodinjski tečaj v Poljanah, ki je pričel februarja in bo trajal do konca marca, obiskuje 22 žena in deklet. Vso pohvalo zasluži, da se tečajnice razen praktičnega učenja raznih kuharskih spretnosti bavijo tudi s kulturno-umetniškim delom. 12. febr. so nastopile z veselim kulturnim programom ter s tem prebudile iz zimskega spanja poljansko igralsko družino. Po uspelem nastopu na domačem odru so obiskale 25. februarja Javorje in 1. marca Gorenjo vas. Povsod jih je občinstvo nagradilo z močnim odobravanjem. Za zaključek bodo 15. marca priredile razstavo kuharskih izdelkov z bogatim srečolovom.

V ŽIREH BO SPET KRSTNA PREDSTAVA

Ista pionirska dramatska družina, ki je lani pripravila krst. predstavo »Žirovske pravljice« bo letos naštudirala novo spevoigro tov. Končeve in skladatelja Jobsta »Prelepa Nageljroža«, ki je nekakšno nadaljevanje »Žirovske pravljice«. Tovarišica Končeva je pripravila že libreto za tretje delo te trilogije pod naslovom »O marsetni jami«. To tretjo spevoigro bodo uprizorili šele prihodnje leto in bo namenjena odraslim.

„Prizadetim pionirjem"!

(Nadaljevanje s 7. strani)

treniranje. Igralci, ki zastopajo klub na tekmovanjih, so imeli seveda trening večkrat kot ostali, vendar po razporedu, ne pa po lastni želji. Res pa je, da je bilo in da je še sedaj na splošno premalo treninga, ker je telovadnica pač premajhna in nam je na razpolago samo določene dneve, drugih prostorov pa kljub najboljši volji ne moremo dobiti.

Naš klub gotovo ni brez napak. Vendar smatram, da bi se le-te lahko odpravile, če bi se o njih govorilo na naših rednih sestankih. Tako bi morali postopati tudi »prizadeti pionirji«.

Stanko Rebolj

OPOZORILO

Opozarjamo vse izletnike, naj se vzpenjajo na Šmarjetno goro le po glavni poti zaradi nevarnosti, ki preti od razstreljevalnih del. Planinsko društvo Kranj kot graditelj nove ceste ne prevzame nobene odgovornosti za morebitno nesrečo, če se izletniki ne bodo disciplinirano podredili varnostnim predpisom in znakom.

Planinsko društvo Kranj

Iz Kranja in okolice

MAR JE TO OČE?

V Strahinju pri Naklem živi Jože Marinšek. Iz prvega zakona ima sina Jožeta, v drugem pa še dva otroka. Strahinjski vaščani stalno opažamo, kako Marinšek pretepa trinajstletnega Jožkota. Vzrok za tako postopanje z njim je Marinškova druga žena Marija Košnikova.

27. februarja je Marinšek otroka ponovno pretepel. Zgodilo pa se je takole: Jožko, učenec III. razreda gimnazije v Kranju, je imel napisati domačo nalogo iz geometrije. Ker pa nima knjige, je odšel k sošolcu ponjo, spotoma pa se je oglasil v frontnem kotičku, kjer sošolci običajno igrajo šah. Zgodilo se ni nič hujšega kot to, da ga pol ure ni bilo domov. Oče ga je iskal in ga našel v frontnem kotičku, kjer je z njim tako obračunal z 10 cm debelim kolom, da ga je moral poslati k zdravniku in mu zapretil, naj se zlaže, da se je udaril.

Razen tega mora Jožko opravljati še vsa gospodinjska dela, kar bi bilo vendar pričakovati od njegove mačehe.

Predlagamo, da se imenovani sin odvzame svojemu očetu in pošlje v kak dom, kjer bo imel vse pogoje za neovirano šolanje.

Strahinjčani

ZLATI JUBILEJ

Na vzponu sil je praznovala v krogu tovarišev in tovarišic svoj petdeseti rojstni dan Anica Štirnova, profesorica II. gimnazije v Kranju. Delovni kolektiv je na prisrčnem večeru pozdravil jubilantko in želel pošteni tovarišici in odlični vzgojiteljici še mnogo zdravih in srečnih let.

KAJ JE S KANALIZACIJO?

Klanec, kranjsko predmestje, v glavnem ima kanalizacijo. Nima pa je ulica z ličnimi enonadstropnimi dvodružinskimi hišami, ki teče od kokrškega mostu vzdolž roba kanjona. Tam je svet ilovnat in kaj to pomeni za greznice brez odtoka, je znano vsakemu bralcu.

Nevšečnost ne bi bilo težko popraviti, kajti le 70 metrov od ulice teče v Kokro odvodni kanal, ki so ga pred leti napravili Nemci za svoje garaže, sosedom pa prepovedali, da bi tudi oni speljali vanj svojo kanalizacijo, ker so se bali, da bi jim kdo na ta način lahko podminiral garaže.

Z majhnimi stroški bi sedaj lahko v ulici napravili kanalizacijo in jo povezali z omenjenim kanalom. Samo nekaj dobre volje je treba. Tako so tudi ugotovili prebivalci Klanca na zadnjem zboru volivcev.

S sodišča

Jože Malovrh in Franc Rozman, oba iz Stražišča pri Kranju, sta se lani v novembru pozno ponoči rvala na cesti v Stražišču. Malovrh, ki je pretep izzval, je imel v roki nož. Rozman pa vile. Oba sta torej uporabljala orodje, s katerim se lahko zadajo hude telesne poškodbe. Malovrh, ki je pred tem razbijal po oknih Rozmanove hiše, je obsojen na 3.000 din denarne kazni, Rozman pa na 1.000 din.

Avgust Šmon iz Smlednika je lani v avgustu pretepel svojega svaka Mirka Jeraja, zaradi česar je bil obsojen na 10 dni zapora, pogojno za leto dni.

Jera Črnivec z Vira pri Domžalah je tako močno udarila Milana Prebovška s stolom po glavi, da mu je presekala čelo. Zaradi svoje razboritosti se bo pokorila 1 mesec v zaporu.

Pavel Rotar iz Podboršta si je kot inkasant Elektro-Ljubljana prisvojil 12.038 din. Škodo bo moral podjetju povrniti in plačati 2.000 denarne kazni.

Karolina Habinc je vzela sporazumno z **Dragico Habinc** z dvorišča obrata »Oteks« 5 litrov žveplene kisline. Prva je obsojena na 2.000 din, druga pa na 1.000 din denarne kazni.

Ščetino, žimo

in vso ostalo dlako

kupuje po najvišjih cenah

KOTEKS

podjetje za promet s kožami in tekstilnimi surovinami.

poslovalnice: Škofja Loka, Kranj, Kropa, Kranjska gora, Tržič Bohinjska Bistrica

—

Klavnice, kmetovalci ponudite Koteksovim zbiralnicam vsako, tudi najmanjšo količino.

Tudi to je za vas

DEŽURNA SLUŽBA

Zdravniška dežurna služba za Kranj in okolico je vsako noč od 20. ure zvečer do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Za državne praznike in vse ostale proste dneve je dežurna nočna služba urejena kot ob nedeljah. V nujnih primerih kličite Spl. ambulanto, Poljska pot 8, tel. št. 218. Opozarjamo, da je ob delavnikih zdravniška služba ves dan od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer istotam: na Spl. ambulanti (Poljska pot, bivša »Obutev«), tel. 218. V nujnih primerih se preko dneva obračajte ravnotako na štev. 218. Ambulante sprejemajo v dnevni in nočni službi vse bolnike in ne samo zavarovance za socialno zavarovanje.

Dežurno zdravniško službo na območju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice ima od 13. do 20. marca1953 dr. Milan Čeh. — Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče v Kranju

Nedelja, 15. marca ob 16. uri: Pavel Golia, »Sneguljčica«.

Torek, 17. marca ob 16. uri: Maksim Gorki, »Na dnu«. — Red Inteks.

Petek, 20. marca ob 16. uri: Maksim Gorki, »Na dnu«. Red Tiskanina, zaključeno.

Nedelja, 22. marca ob 16. uri: N. Krasna, »Draga Ruth!«. — Izven in za podeželje.

»Svoboda«, Primskovo

Nedelja, 15. marca ob 15. uri ponovitev: B. Conners, »Roksi«. Režija Dore Kern.

KUD »Storžič«, Kokrica

uprizori dne 15. marca ob 19. uri v prosvet. domu v **Naklem** Nestrojevo veseloigro »Utopljenca«.

KINO

Domžale: do 15. amer. film »Tarzan med lovci«; 18. in 19. amer. film »Njeno maščevanje«; 20. do 22. avstrijski film »Potepuhi«.

Mestni kino Kamnik: do 15. amer. film »Srečanje s Frankenštajnom«; 16. do 19. angl. film »Browningova verzija«; 20. do 23. amer. film »Bambi«.

Kino Koroška Bela: 13. do 15. amer. film »Andy Hardy je zaljubljen«. Predstave v petek in soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19. uri, dopoldne ob 10. uri matineja istega filma.

Mestni kino Radio, Jesenice: 13. do 17. avstrijski film »Kogar bogovi ljubijo«. Predstave v soboto in nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, v petek, ponedeljek in torek ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 10. uri matineja; 18. do 23. mehiški film »La Malquerida«. Predstave v soboto in nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldan ob 10. uri matineja.

Mestni kino »Partizan«, Šk. Loka: do 15. jugosl. film »Deček Mita«; 20. do 22. amer. film »Tarzan med lovci«.

Mestni kino »Storžič, Kranj: 14. do 17. franc. film »Prekleti«. Predstave v delavnikih ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. Matineji v nedeljo dopoldne ob 8,15 uri »Prekleti«, ob 10. uri »Biser«. Zadnji film se mladini priporoča. Od 18. marca dalje angl. film »Velika reka«.

Mestni kino »Svoboda«, Stražišče: do 15. mehiški film »Biser«. Predstave v petek ob 19. uri, v soboto ob 17. in 19. uri in v nedeljo ob 15., 17. in 19 uri. V soboto ob 21. uri franc. film »Prekleti«. Matineja v nedeljo ob 10. uri »Prekleti«.

Mestni kino »Zadružnik« — Primskovo: 13. marca ob 19. uri italijanski film »Nočni taksi«. 14. in 15. marca francoski film »Prekleti«. Predstavi v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 18. uri.

Mestni kino »Plavž«, Jesenice: 13. do 15. marca amer. film »Njen otrok«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo ob 10. uri matineja istega filma. Vstopnina 10 din. 17. in 18. marca angl. film »Daj nam dances«. Predstavi v torek in sredo ob 18. in 20. uri. 19. do 22. marca amer. barvni film »Šeherezada«. Prestave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopoldne ob 10. uri matineja istega filma. Vstopnina 10 din.

MALI OGLASI

Prodam kompletne zimnice za dve postelji. Cena ugodna. Naslov v upravi lista.

Prodam novo prevozno sadno škropilnico in reporeznico. Naslov v upravi lista.

Posestvo na Dolenjskem zamenjam za hišo na Gorenjskem ali za gradnjo nove na moji parceli v Kranju. Naslov v upravi lista.

Preklic. Jože Lombar, Olševek 36, obžalujem in preklicujem obdolžitev za tatvino in vse žaljivke, izrečene o Jakobu Žumru in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Preklic. Jakob Šunkar, Olševek 48, preklicujem in obžalujem vse neresnične trditve o svojem bratu zaradi tatvine in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Preklicujem blok štev. 12096 z dne 25. marca 1952. Korošec.

Prodam moderen kmečki voz. Polzve se v Kranju, Klanc 1.

Prodam repo. — Suhadolnik, Čirče 75.

Mizarskega pomočnika za boljša dela sprejmem takoj. — Polak Jurij, mizar, Zlato polje štev. 4, Kranj.

RAZGLAS

Ugotovilo se je, da se nahaja ponekod v gozdovih in tudi izven gozdov ob cestah, skladiščih, na žagah in po kmečkih dvoriščih **neobeljen les iglavcev** (smreka, jelka, bor, mecesen).

Da se obvaruje gozdno drevje pred škodljivim mrčesom in nalezljivimi boleznimi, v smislu tozadevne **odredbe**, objavljene v Uradnem listu LRS **št.** 1270/49, opozarjamo na sledeče zakonite predpise:

1. Posekano ali podrto iglasto drevje je treba neposredno po sečnji obeliti (omajiti). Obeliti je treba tudi panj (štor) posekanega drevesa.

2. Prepovedan je vsak prevoz z vozom, kamionom ali po železnici neobeljenega lesa iglavcev.

3. Sleherno sprejemanje neobeljenega lesa iglavcev izven gozda zaradi uporabe, vskladiščenja, žaganja ali kakršnegakoli ravnanja z lesom je prepovedano.

Za neizvršitev teh predpisov odgovarja po zakonu tako lastnik, posestnik ali upravitelj gozda, kakor tudi tisti, ki vrši sečnjo ali prevoz, vodja žage, skladiščnik itd.

Organi gozdno-tehn. službe in Ljudske milice imajo nalogo kršitve teh predpisov prijaviti zaradi kaznovanja.

Okrajni ljudski odbor Kranj
Tajništvo za gospodarstvo